

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutusohjelma/Taloushallinto

Lilli Mänttari

KIRJANPITO, TILINPÄÄTÖS JA VEROTUS

Case: Osuuskunta X

Opinnäytetyö 2009

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutusohjelma/Taloushallinto

MÄNTTÄRI, LILLI

Osuuskunnan kirjanpito, tilinpäätös ja verotus
Case: Osuuskunta X

Opinnäytetyö
Työn ohjaaja
Toimeksiantaja
Syyskuu 2009
Avainsanat

42 sivua ja 13 liitesivua
lehtori Maisa Räsänen
Osuuskunta X

arvonlisävero, kirjanpito, osuuskunta, tilinpäätös,
tuloverotus

Kirjanpidon, tilinpäätöksen ja verotuksen pääpiirteet pysyvät samoina, mutta niiden käytännön toteuttamisessa on eroja. Erot johtuvat kirjanpitovelvollisen koosta ja yritysmuodosta. Pienillä kirjanpitovelvollisilla huojennusten lisäksi erityislainsäädäntö asettaa omia vaatimuksiaan muun muassa tilinpäätöksen laatimiselle.

Osuuskunta X on pieni kirjanpitovelvollinen yritys. Opinnäytetyön päätarkoitus oli osuuskunta X:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja verotuksen hoitaminen osana osuuskunta X:n kirjanpitotiimiä. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli auttaa opiskelijoita ja aloittelevia kirjanpitäjiä hahmottamaan taloushallinnon kokonaisuutta.

Tässä opinnäytetyössä perehdyttiin kirjanpitoon, tilinpäätökseen ja verotukseen yleisellä tasolla sekä pienen kirjanpitovelvollisen osuuskunnan näkökulmasta. Työssä on käsitelty myös budjetointia ja arvonlisäverotusta, sillä ne olivat osa Osuuskunta X:n taloushallintoa. Työn teoriaosuuden pääpaino on kirjanpidossa, tilinpäätöksessä ja verotuksessa. Näiden lisäksi on huomioitu yrityksen toiminta, arvonlisäverotus ja budjetointi.

Teoriaa täydentää raportointi Osuuskunta X:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja verotuksen käytännön toteuttamisesta. Työn tuloksena saatiin kokonaisvaltainen kuva kirjanpidosta, tilinpäätöksestä ja verotuksesta sekä toteutettua nämä käytännössä osuuskunta X:n osalta. Tavoitteisiin päästiin asioiden selkeällä ja ytimekkäällä esitystavalla niin teorian kuin käytännönkin osalta.

Toimeksiantaja hyödyntää työn tuloksia seuraavalla tilikaudella laatiessaan kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja verotusta. Työ auttaa opiskelijoita ja aloittelevia kirjanpitäjiä ymmärtämään kokonaisuuden ja toimii esimerkkinä pienen kirjanpitovelvollisen osuuskunnan kirjanpidolle, tilinpäätökselle ja verotukselle.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Business Administration

MÄNTTÄRI, LILLI

Bachelor's Thesis

Supervisor

Comissioned by

September 2009

Keywords

Case: Accountancy, Financial Statement and Fiscal
Declaration of Cooperative Society X

42 pages and 13 pages of appendixes

Maisa Räsänen, Senior Lecturer

Cooperative Society X

accountancy, cooperative society, financial statement,
fiscal declaration, value added taxation

There are differences on how to handle accountancy, financial statement and fiscal declaration in company forms. However, the main facts stay similar regardless of that. The reasons for the above-mentioned differences result from size and form of a company. Small companies have certain reductions and special legislation sets demands to company forms.

The main function of this bachelor's thesis was to handle accountancy, financial statement and fiscal declaration of Cooperative Society X as a part of the accountancy team. Cooperative Society X practices a small business.

This bachelor's thesis was based on accountancy, financial statement and fiscal declaration in general and from a small Cooperative Society's point-of-view. Also budgeting and value added taxation as part of Cooperative Society X's financial administration was reviewed. Practise reporting of Cooperative Society X completes accountancy, financial statement and fiscal declaration theories.

As a result of this thesis a holistic view was obtained for the accountancy, financial statement and fiscal declaration which was accomplished concerning Cooperative Society X. The aim of this bachelor's thesis was to carry through the mandator's first accounting period and to help it in the future. The aim is also to provide aid in perceiving a holistic view of the subject for students and beginner accountants.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	6
2 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	7
3 OSUUSKUNTA	7
3.1 Osuuskunnan määritelmä	8
3.2 Osuuskunnan kokoonpano ja johto	8
3.3 Osuustoiminta Suomessa ja ulkomailla	8
3.4 Osuuskunta X	9
4 YRITYKSEN TOIMINTA	10
4.1 Yrityksen toimintaprosessi	10
4.2 Osuuskunta X:n toimintaprosessi	11
5 KIRJANPITO	11
5.1 Kirjanpitovelvollisuus ja tilikausi	11
5.2 Kirjanpidon tehtävät	12
5.3 Juokseva kirjanpito	12
5.4 Tiliryhmät ja tililuettelo	14
5.5 Tositteet	15
5.6 Osuuskunta X:n kirjanpito	15
6 BUDJETOINTI	16
6.1 Budjettijärjestelmä ja budjetointimenetelmät	16
6.2 Pää- ja osabudjetit	17
6.3 Osuuskunta X:n budjetointi	18
7 ARVONLISÄVERO	19
7.1 Arvonlisäverovelvollisuus	19
7.2 Arvonlisäveron laskeminen, raportointi ja tilittäminen valtiolle	19
7.3 Osuuskunta X:n arvonlisäverotus	21
7.4 Tulossa olevia muutoksia	21

8 TILINPÄÄTÖS	22
8.1 Tilinpäätöksen sisältö	22
8.2 Tase	22
8.2.1 Tase vastaavaa	23
8.2.2 Tase vastattavaa	24
8.3 Tuloslaskelma.....	25
8.4 Rahoituslaskelma	26
8.5 Tilinpäätöksen liitetiedot	26
8.6 Toimintakertomus	27
8.7 Tasekirja.....	28
8.8 Tilinpäätöksen rekisteröiminen ja tilinpäätöstietojen lähettäminen Patentti- ja rekisterihallitukselle (PRH).....	28
8.9 Tase- ja liitetietojen erittelyt, sekä tuloslaskelmaerittelyt.....	29
8.10 Osuuskunta X:n tilinpäätös.....	30
9 TULOVEROTUS.....	32
9.1 Elinkeinotoiminnan tulot.....	33
9.2 Vähennyskelpoiset ja vähennyskelvottomat menot, menetykset ja muut erät	33
9.3 Verotettavan tuloksen laskeminen.....	34
9.4 Yhteisön verotus.....	34
9.5 Ennakkoperintä.....	35
9.7 Veroilmoitus.....	36
9.8 Verojen maksaminen ja verotuksen päättyminen	36
9.9 Osuuskunta X:n verotus	37
10 POHDINTA	37
LÄHTEET.....	40
LIITTEET	

Liite 1. Valvontailmoitus

Liite 2. Osuuskunta X:n tasekirja

Liite 3. Yhteisön veroilmoitus

Liite 4. Tilinpäätöksen rekisteröinti -lomake

Liite 5. Tilinpäätökseen kuuluvien lisätietojen toimittaminen -lomake

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aihe oli pienen kirjanpitovelvollisen, yritysmuodoltaan osuuskunnan, kirjanpito, tilinpäätös ja verotus. Tärkeä osa opinnäytetyötä oli toteuttaa Osuuskunta X:n ensimmäisen tilikauden kirjanpito, tilinpäätös ja verotus osana Osuuskunta X:n kirjanpitotiimiä. Tätä osuutta varten oli hankittava riittävä teorian tieto. Tästä syntyi ajatus opinnäytetyöstä, jossa yhdistyy teoria ja käytäntö. Työssä käsitellään myös budjetoitua ja arvonlisäverotusta. Osuuskunnan varojenjako on jätetty kokonaan tämän työn ulkopuolelle.

Kiinnostus osuuskuntatoimintaa kohtaan, erityisesti taloudellisesta näkökulmasta, oli tärkeä syy aihevalinnalle. Myös työn monipuolisuus ja hyödynnettävyys työelämässä olivat tärkeitä tekijöitä. Aihe on ajankohtainen huomioiden maailmanlaajuisen taloustilanteen. Osuuskunnan perustamisen kynnys on matala, koska sen voi perustaa pienelläkin pääomasijoituksella. Täten se voi avata uusia mahdollisuuksia uudelleen työllistymiselle ja sitä kautta ehkäistä työelämästä syrjäytymistä.

Lähteet ovat suomenkielisiä lukuun ottamatta osuustoimintaa koskevaa osaa, jossa hyödynnettiin englanninkielistä lähdettä. Osuuskunta- ja kirjanpitolaki sekä kirjanpitoasetus ja verotusta koskevat lait ovat keskeisessä asemassa osuuskunnan taloushallinnon käytännön toteuttamisessa. Osuuskuntalaki asettaa vaatimuksia osuuskunnan säännöille. Siksi kirjanpitäjän täytyy olla tietoinen myös kyseessä olevan osuuskunnan säännöistä niiltä osin kuin ne koskevat kirjanpidollisten asioiden hoitamista, kuten tilinpäätöstä. Lähteiden joukkoon mahtuu joitakin vanhempia teoksia aiheista, joihin ei viime aikoina ole tullut muutoksia. Muuten työssä on pyritty käyttämään uusimpia lähteitä. Suomenkielisiä lähteitä aiheesta löytyi paljon, vaikkakin teoria pohjautuu hyvin pitkälti lakitekstiin. Muut lähteet toimivat hyvänä apuna avaamaan lakitekstejä.

Työn tavoitteena on antaa lukijalle käsitys siitä, mitä osuuskunnan kirjanpito, tilinpäätös ja verotus ovat, sekä olla esimerkin tavoin apu niiden toteuttamiselle käytännössä.

2 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Tutkiessani aikaisempia tutkimuksia löysin kaksi melko uutta Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa tehtyä samankaltaista opinnäytetyötä kuin omani. Toinen on Sari Puontin vuonna 2008 tekemä opinnäytetyö ”Osuuskunnan tilinpäätös, case: Osuuskunta Neroxi”. Puonti keskittyy työssään Osuuskunta Neroxin tilinpäätökseen. ja työn tuloksena saatiin laadittua Osuuskunta Neroxin tilinpäätös.

Toinen on Niina Puhakaisen vuonna 2007 tekemä opinnäytetyö ”Ammatinharjoittajan kirjanpidon, tilinpäätöksen ja verotuksen käytännön toteutus ja ohjeistaminen, case: Käännöspalvelu Heli Naski”. Puhakainen perehtyy työssään kirjanpitoon, tilinpäätökseen ja verotukseen ammatinharjoittajan näkökulmasta. Työn tuloksena saatiin ammatinharjoittajan kirjanpito, tilinpäätös ja verotus hoidettua ensimmäisen tilikauden osalta, sekä laadittua opas ammatinharjoittajille. Ammatinharjoittajien kirjanpidolliset asiat ovat hyvin erilaisia kuin yhteisöjen, joten eroja Puhakaisen ja oman työni välillä on paljon.

Omassa työssäni en laatinut opasta osuuskunnille, vaan tavoitteena on olla esimerkin tavoin apu osuuskunnan kirjanpidon, tilinpäätöksen ja verotuksen hoitamiselle käytännössä. Osuuskunnan varojenjako on jätetty kokonaan työni ulkopuolelle, mutta aiheesta löytyy Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa tehty työ. Se on Noora Halosen vuonna 2009 tekemä opinnäytetyö, jonka aihe on ” Osuuskunnan voitonjako ja verotuksen optimointi”

3 OSUUSKUNTA

Tässä luvussa selvitetään, mitä osuuskunnalla tarkoitetaan. Lisäksi käsitellään osuuskunnan kokoonpanoa ja johtoa sekä kerrotaan hieman osuuskuntatoiminnasta Suomessa ja ulkomailla.

3.1 Osuuskunnan määritelmä

Osuuskunta on yhteisö, joka harjoittaa taloudellista toimintaa tukeakseen jäsentensä taloudenpitoa tai elinkeinoa. Jäsenet käyttävät hyväkseen osuuskunnan tarjoamia palveluita. Osuuskunnan tarkoitus voi olla myös aatteellinen, jos säännöissä niin määrätään. Tällöin sen pääasiallinen toiminnan tarkoitus on aatteellisen tarkoituksen toteuttaminen. (Osuuskuntalaki 1:2 §.)

Luonnolliset henkilöt, yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt voivat perustaa osuuskunnan ja perustajien on tultava jäseniksi (OKL 2:1§). Osuuskunnan jäsenmäärän on oltava kolme, jos se laskee alle sen, osuuskunnalla on vuosi aikaa nostaa se ja välttää selvitystilaan asettaminen (OKL 3:1§).

Jäsen ottaa osuuden osuuskunnasta maksamalla osuusmaksun. Osuusmaksun suuruudesta määrätään osuuskunnan säännöissä ja se on kaikille sama. (OKL 9:1§.)

3.2 Osuuskunnan kokoonpano ja johto

Osuuskunnan kokouksessa valitaan hallitus, joka koostuu lähtökohtaisesti 1-7 jäsenestä. Varajäsen tai jäseniä on oltava, jos hallitus koostuu alle kolmesta jäsenestä. (OKL 5:1§.) Hallituksen yksi jäsen on puheenjohtaja, joka huolehtii hallituksen kokoontumisesta tarpeen vaatiessa. Ilman erillistä sääntömääräystä tai päätöstä hallitus valitsee puheenjohtajan. (OKL 5:8§.) Osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä, tai hallitus voi päättää toimitusjohtajan tarpeesta. Ilman erillistä määräystä säännöissä, hallitus nimittää toimitusjohtajan. (OKL 5:4§.)

3.3 Osuustoiminta Suomessa ja ulkomailla

Suomessa on ollut osuustoimintaa jo 1800-luvun lopulta lähtien ja nykyään Suomessa on paljon osuustoimintaa. Suomessa on noin 4000 osuuskuntaa ja yli 7 miljoonaa jäsenyyttä osuuskunnissa ja keskinäisissä vakuutuslaitoksissa. (Osuustoiminta tutuksi 2009.)

Osuustoimintaa on maailmanlaajuisesti. Kansainvälinen Osuustoimintaliitto ICA (International Co-operative Alliance) on maailman suurin itsenäinen organisaatio, joka on perustettu vuonna 1895. ICA yhdistää, edustaa ja palvelee osuuskuntia maailmanlaajuisesti. ICA:lla on 223 jäsenorganisaatiota 87 maassa. Nämä organisaatiot ovat kansallisia ja kansainvälisiä osuuskuntia eri aloilta. (Introduction to ICA 2009.) Suomen osuustoimintaa edistävä Pellervo-Seura, sekä S-kanava ovat ICA:n jäsenorganisaatioita (ICA Member Organisations 2009). Osuustoiminnan menestymisen tärkeä tekijä on muiden yritysmuotojen tavoin vakaa yhteiskunta. Osuustoiminta on vahvaa Pohjois-Amerikassa ja Euroopassa. (Osuustoiminta tutuksi 2009.)

3.4 Osuuskunta X

Osuuskunta X on 15 jäsenen osuuskunta, jonka päätoimiala on muu liikkeenjohdon konsultointi (yhteisö- ja yritystietojärjestelmä, 2009). Osuuskunta X:n säännöissä sanotaan, että ” *Osuuskunnan toimialana on markkinointi, konsultointi, suunnittelu- ja toteutuspalvelu, kirjanpito- ja hallintopalvelut. Osuuskunnan tarkoitus on edistää jäsentensä ammatillista pätevyystään.*” (Osuuskunta X:n säännöt, 2007,2008) Työtehtävät koostuivat erilaisista toimeksiannoista ja osuuskunnan jäsenien omien ideoiden toteuttamisesta.

Osuuskunta X:n säännöissä on määrätty osuusmaksun suuruudesta ja sen maksamisesta, mutta lisämaksuihin ei ole velvoitettu.

Osuuskunnan hallituksen toimintakausi jaettiin kahteen siteri, että kaikki jäsenet olivat vuorollaan osa hallitusta. Hallitus vaihtui kesken tilikauden, ensimmäiseen hallitukseen kuului kahdeksan jäsentä ja toiseen seitsemän. Erillistä toimitusjohtajaa ei valittu missään vaiheessa. (Osuuskunta X:n säännöt, 2007,2008.) Osuuskunta X:ssä hallituksen tehtäviin kuuluu päättää palveluiden ja ohjelmien maksuista, joiden perusteet määrää kuitenkin osuuskunnan kokous. Hallitus laatii toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen sekä tekee ehdotuksen ylijäämän käytöstä tai tappion peittämisestä osuuskunnan kokoukselle. Lisäksi seuraavalle toimikaudelle laadittava toimintasuunnitelma ja budjetti kuuluvat hallituksen tehtäviin. (Osuuskunta X:n säännöt, 2007,2008.)

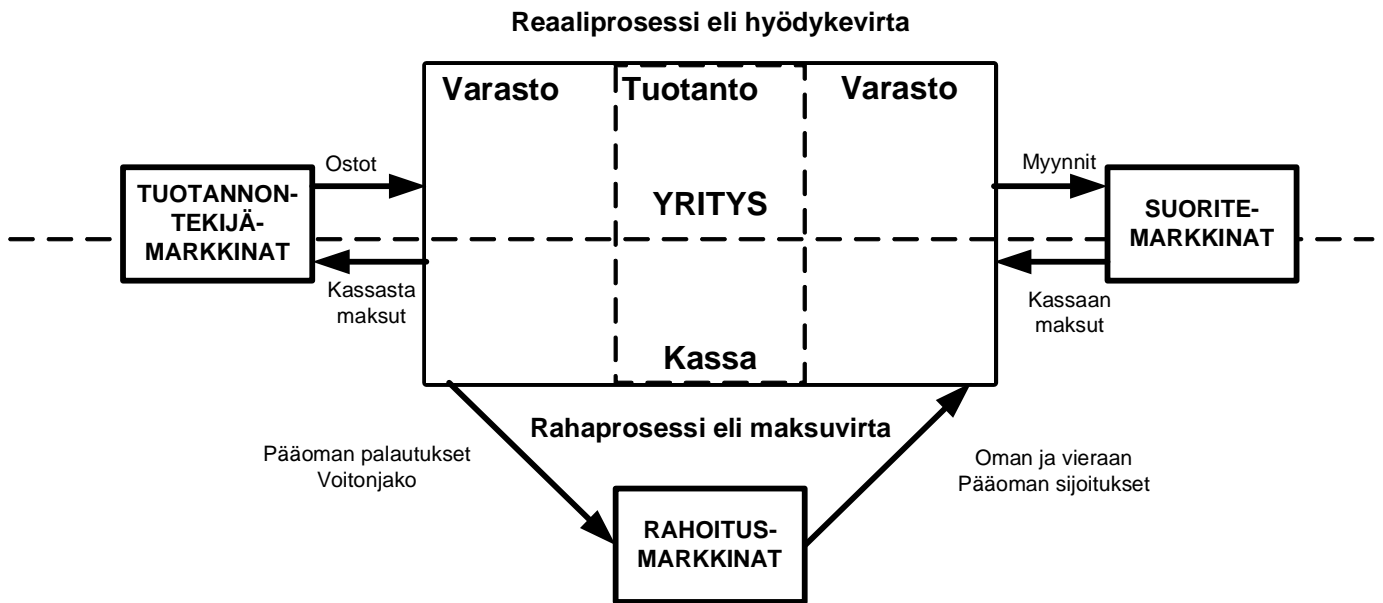
Ainoastaan puheenjohtajalla on nimenkirjoitusoikeus yksin, muutoin kaksi hallituksen jäsentä kirjoittaa nimen yhdessä. Lisäksi hallitus voi myöntää nimenkirjoitusoikeuden kirjanpidosta ja tileistä vastaaville henkilöille. Tilikaudella hallituksen muutoksen yhteydessä tehtiin sääntömuutosten, jonka mukaan hallitus voi myöntää projektikohtaisen nimenkirjoitusoikeuden projektipäällikölle. (Osuuskunta X:n säännöt, 2007,2008.)

4 YRITYKSEN TOIMINTA

Taloudellista toimintaa harjoittavan yrityksen tavoitteena on voiton tuottaminen. Saavuttaakseen päämääränsä sen tulee seurata taloudellista tilannetta jatkuvasti. Kirjanpidolla se pitää kirjaa ja pysyy ajan tasalla tuloistaan, menoistaan, varoistaan ja veloistaan. Omistajien lisäksi yrityksen tuloksesta ja taloudellisesta tilanteesta ovat kiinnostuneita sidosryhmät, joilla tarkoitetaan yrityksen kanssa keskeisesti vuorovaikutuksessa olevia yrityksiä. Sidosryhmien laajuus riippuu osittain yrityksen koosta ja toimialasta. (Tomperi 2007, 7.)

4.1 Yrityksen toimintaprosessi

Yritys toimii tuotannontekijä-, suorite- ja rahoitusmarkkinoilla. Toiminta voidaan jakaa reaali- ja rahaprosessiin. Reaaliprosessilla tarkoitetaan asiakkaille myytävien tuotteiden aikaansaamista tuotannontekijöistä, sekä tavaroiden tulemistä yritykseen ja lähtemistä pois yrityksestä. Rahaprosessilla tarkoitetaan rahavirtoja, eli kassan kautta kulkevien maksujen seuranta. Yritys ostaa tuotannontekijöitä tuotannontekijämarkkinoilta ja myy tuotteita suoritemarkkinoille. Rahaprosessin osalta ostoista syntyy kassastamaksuja tuotannontekijämarkkinoille ja myynneistä kassaanmaksuja suoritemarkkinoilta. Rahoitusmarkkinoilta saadaan kassaan maksuja oman ja vieraan pääoman sijoituksista ja vastaavasti kassastamaksuja syntyy pääoman palautuksista ja voitonjaoista. (Tomperi 2007, 8,9.) Kuvassa 1 on havainnollistettu yrityksen toimintaprosessia.

Kuva 1. Toimintaprosessi (Tomperi 2007, 8)

4.2 Osuuskunta X:n toimintaprosessi

Osuuskunta X:n tuotannontekijöitä olivat suurimmaksi osaksi erilaiset projektitarvikkeet ja suoritteita palvelut. Osana toimeksiantoa myytiin myös tavaroita, mutta osuuskunta X ei suoranaisesti itse valmistanut niitä. Kasaan maksuja tuli toimeksiantajilta, jotka olivat yrityksiä sekä yksityisiltä henkilöiltä silloin kun myytiin tuotteita osana toimeksiantoa. Osuuskunnan omien ideoiden toteuttamisesta saatiin kasaanmaksuja muun muassa yrityksiltä osallistumismaksujen muodossa sekä yksityisiltä henkilöiltä erilaisten pääsymaksujen muodossa. Kassastamaksuja aiheutui tuotannontekijöiden ostoista ja muista suoritteen aikaansaamiseen aiheutuvista menoista. Jokainen jäsen sijoitti osuuskuntaan pääomaa osuusmaksun muodossa. Osuusmaksu suoritettiin osuuskunnan säännöissä määrätyllä tavalla.

5 KIRJANPITO

Tässä luvussa määritellään kuka on kirjanpitovelvollinen. Lisäksi perehdytään siihen, mitä kaikkea kirjanpito pitää sisällään.

5.1 Kirjanpitovelvollisuus ja tilikausi

Kirjanpitovelvollisuus tarkoittaa kirjanpidon ja tilinpäätöksen laatimisen velvollisuutta (Leppiniemi & Kykkänen 2005, 34). Se koskee jokaista, joka

harjoittaa liike- tai ammattitoimintaa (KPL 1:1§). Kirjanpitovelvollisuuteen vaikuttaa toiminnan luonteen lisäksi sen oikeudellinen muoto (Tomperi 2007, 11). Kaikkien osuuskuntien, yhdistyksien ja säätiöiden pitää tehdä kirjanpitoa ja laatia tilinpäätös, samoin kuin osakeyhtiöiden, sekä avointen- ja kommandiittiyhtiöiden. Kyseessä olevat yksiköt ovat kirjanpitovelvollisia oikeudellisen muotonsa perusteella. (Tomperi 2007, 11,12.) Kirjanpitolaissa on luettelo niistä yksiköistä, jotka ovat aina kirjanpitovelvollisia (KPL 1:1§).

Yrityksen tulos lasketaan tietyltä ajanjaksolta kerrallaan ja tätä ajanjaksoa kutsutaan tilikaudeksi (Alhola, Koivikko, Rätty, Tuominen 2001, 34). Tilikauden pituus on 12 kuukautta. Jos toiminta aloitetaan, lopetetaan tai tilikauden päättymispäivää muutetaan, se voi olla myös lyhyempi tai pidempi. Enimmäispituudeksi on asetettu 18 kuukautta. (KPL 1:4§.)

5.2 Kirjanpidon tehtävät

Kirjanpidolla on kaksi päätehtävää, erilläänpitotehtävä ja tuloslaskentatehtävä (Perälä & Perälä 2003, 32). Erilläänpitotehtävällä tarkoitetaan useampien yksiköiden kirjanpidon pitämistä erillään, esimerkiksi yrityksen talouden pitämistä erillään omistajan taloudesta (Tomperi 2007, 11). Tuloslaskentatehtävä tarkoittaa mahdollisuutta laatia tuloslaskelma ja tase tilinpäätöksessä (Perälä & Perälä 2003, 33). Omistajia kiinnostaa jakokelpoisen voiton määrä, mutta voitto ja voiton käyttö kiinnostavat myös sidosryhmiä. Tuloksen laskennasta ja sen käytöstä on säännöksiä kirjanpitolaissa ja -asetuksen lisäksi myös erityislainsäädännössä. (Tomperi 2007, 11.)

Kirjanpidon tehtäväksi voidaan nimetä myös hyväksikäyttötehtävä. Hyväksikäyttötehtävällä tarkoitetaan informaation tuottamista toiminnan suunnitteluun ja tarkkailuun. (Perälä & Perälä 2003, 33.)

5.3 Juokseva kirjanpito

Juoksevalla kirjanpidolla tarkoitetaan liiketapahtumien, taloudellisten tapahtumien, muistiinmerkitsemistä. Menoja, tuloja ja rahoitustapahtumia sekä niiden oikaisu- ja siirtoeriä kutsutaan liiketapahtumiksi. (Kinnunen, Laitinen E., Laitinen T, Leppiniemi, Puttonen 2004, 12,13.)

Tuotannontekijöiden hankkimisesta syntyy menoja. Tuloja saadaan kun myydään suoritteita. Tuotannontekijät ovat tekijöitä, joilla aikaansaadaan suoritteita. Ne voivat olla pitkäaikaisia tai lyhytaikaisia. Pitkäaikaiset tuotannontekijät, esimerkiksi koneet, osallistuvat suoritteiden aikaansaamiseen useamman tilikauden ajan. Lyhytaikaiset tuotannontekijät, esimerkiksi raaka-aineet, käytetään kerralla loppuun. Suorite on se mitä myydään, eli tavara tai palvelu, josta saadaan tuloja. (Tomperi 2007, 13.)

Rahoitustapahtumia syntyy, kun yritykseen tulee tai yrityksestä lähtee rahaa. Oikaisueroja syntyy esimerkiksi saaduista tai myönnettyistä alennuksista, sekä valuuttakurssin muutoksista. Siirtoeroja aiheutuu muille talousyksiköille kuuluvista rahoista, jotka kulkevat yrityksen kassan kautta, mutta tilitetään eteenpäin. Arvonlisävero on hyvä esimerkki siirtoeristä. (Kinnunen et al. 2004, 13,14.)

Kaikkien muiden kuin ammatinharjoittajien tulee tehdä kirjanpito kahdenkertaisena (KPL 1:2§, KPL 7:1§). Tämä tarkoittaa sitä, että kirjaukset on tehtävä vähintään kahden tilin vastakkaisille puolille. Yksittäinen kirjaus tehdään toisen tilin debet- ja toisen tilin kredit-puolelle siten, että molempien puolien yhteissumma on samansuuruinen. Tilien debet-puoli osoittaa rahan käytön ja kredit -puoli rahan lähteen. (Perälä & Perälä 2003, 46,47.)

Kirjaukset tehdään joko suorite- tai maksuperusteisesti. Suoriteperuste tarkoittaa kirjaamista silloin kun suorite luovutetaan tai tuotannontekijä vastaanotetaan. Maksuperusteella tarkoitetaan kirjaamisen tekemistä maksuhetkellä. Maksuperustetta käytettäessä on pysyttävä ajan tasalla ostovelosta ja myyntisaamisista. (KPL 2:4§.)

Tilikauden kirjanpito etenee tilinavauksesta liiketapahtumien kirjaamiseen ja lopuksi tilinpäätökseen. Edellisen tilikauden tilinpäätöksen saldot muodostavat seuraavan tilikauden tilinavauksen alkusaldot. Liiketapahtumat kirjataan aikajärjestyksessä päiväkirjaan ja asiajärjestykseen pääkirjaan. Liiketapahtumien kirjaamisen perusteena ovat numeroidut tositteet. Tilikauden päätyttyä laaditaan tilinpäätös. (Tomperi 2007, 16.)

5.4 Tiliryhmät ja tililuettelo

Juoksevan kirjanpidon tilit jaetaan kolmeen tiliryhmään niiden luonteen perusteella. Näitä ryhmiä ovat tulotilit, menotilit ja rahoitustilit. Rahoitustileihin kuuluvat raha ja saamistilit, sekä pääomatilit. (Perälä & Perälä 2003, 45.) Tilinpäätöksen tilejä ovat tulos- ja tasetilit, joiden perusteella laaditaan tuloslaskelma ja tase (Kinnunen et al. 2004, 19).

Tililuettelo on luettelo kirjanpitotileistä. Sen on oltava selkeä ja riittävän eritelty, jokaiselle tilikaudelle erikseen laadittu luettelo. (KPL 2:2§.) Sisältö tulee ilmi tilin nimestä, samoin kuin sille kirjattavien liiketapahtumien luonne (Leppiniemi, Kykkänen 2005, 36). Yleensä tuloslaskelmaan päättyvät tilit muodostavat oman ryhmänsä ja taseeseen päättyvät oman. Tilien sisältö on pidettävä samana, ellei niiden muuttamiseen ole jokin erityinen syy. Esimerkiksi toiminnan muuttuessa voi olla tarpeellista perustaa uusia tilejä ja vastaavasti lopettaa vanhoja. (Perälä & Perälä 2003, 71,72.) Tilikauden kirjauksien tulee olla yhdenmukaiset, joten tililuetteloon tilikauden aikana tulleiden muutosten vuoksi kirjauksia voi olla tarpeellista oikaista (Tomperi 2007, 50). Taulukossa 1 on lyhyt esimerkki tililuettelosta, jonka runko on Osuuskunta X:n tililuettelosta, mutta kirjausten selityksiä ei ole varsinaisessa Osuuskunta X:n tililuettelossa.

Taulukko 1. Tililuettelo (Osuuskunta X:n tililuettelo)

TILI	RYHMÄN / TILIN NIMI	
	Tuloslaskelma	
	Liikevaihto	
3000	Myynti	Tälle tilille kirjataan myynti 22 %
3010	Myynti 2	Tälle tilille kirjataan myynti 17 %
3020	Myynti 3	Tälle tilille kirjataan myynti 8 %
	Liiketoiminnan muut tuotot	
3800	Saadut avustukset	Tälle tilille kirjataan saadut avustukset

5.5 Tositteet

Kirjanpidon kirjauksien tulee olla todistettavissa päivätyillä ja numeroiduilla tositteilla. Tositteeseen merkitään käytetyt tilit, mikäli liiketapahtuman kirjaus ei ole muutoin selvää. Tositteesta tulee ilmetä kaupankäynnin kohteena oleva tuotannontekijä tai suorite ja sen vastaanotto- tai luovutusajankohta on pystyttävä todistamaan. (KPL 2:5§.) Näiden lisäksi tositteesta tulee ilmetä myyjän ja ostajan tiedot, kauppaehdot ja -hintaa (Äärilä & Nyrhinen 2002, 555). Arvonlisäverolain 209a pykälän mukaan arvonlisävähennysoikeuden saavuttamiseksi on oltava tosite, jossa tulee olla myyntihinta siten, että se on mainittu verottomana ja veron määrät on eritelty verokannan mukaan (Äärilä & Nyrhinen 2002, 176, AVL 209a§).

Tositteiden tulee olla mahdollisuuksien mukaan ulkopuolisen antamia, mutta jos niitä ei ole saatavilla ne tulee laatia ja varmentaa itse (KPL 2:5§). Tositteita tulee säilyttää kuusi vuotta tilikauden päättymisvuoden lopusta laskettuna siten, että kirjauksien ja tositteiden yhtenäisyys on todettavissa (KPL 2:10§).

5.6 Osuuskunta X:n kirjanpito

Osuuskunta X on rekisteröity osuuskunta. Se on kirjanpitovelvollinen oikeudellisen muotonsa perusteella ja se on velvoitettu pitämään kahdenkertaista kirjanpitoa. Kyseessä on Osuuskunta X:n ensimmäinen tilikausi ja siksi sen kesto on normaalia pitempi 16 kuukautta.

Kirjanpidon kirjaukset tehtiin suoriteperusteisesti. Kirjanpidossa huomioitiin kirjanpitolain ja -asetuksen lisäksi osuuskuntalaki ja osuuskunnan säännöt siltä osin kuin ne vaikuttavat kirjanpitoon. Osuuskunnan säännöissä on mainittu ne henkilöt, jotka ovat velvoitettuja huolehtimaan kirjanpidosta ja taloushallinnosta. Heidän tehtäviinsä kuului juokseva kirjanpito kokonaisuudessaan ja maksuliikenteen hoitaminen. Kaikki arvonlisäverotukseen liittyvät asiat, sekä välitilinpäätökset neljännesvuosittain kuuluivat myös heidän tehtäviinsä, samoin kuin tilinpäätös ja verotus.

Osuuskunnan tililuettelo on melko lyhyt ja selkeä luettelo, sillä toiminta on hyvin pienimuotoista ja kirjaukset luonteeltaan samanlaisia.

Osuuskunta X:n kirjanpito tehtiin sähköisesti kirjanpito-ohjelmalla, mutta tositteet ovat paperitositteita. Kirjanpito-ohjelmasta sai valmiita raportteja, kuten päivä- ja pääkirjat sekä arvonlisäveroraportin. Ohjelma toimi hyvänä apuna, vaikka joidenkin puutteiden vuoksi siihen ei täysin voinutkaan luottaa. Muun muassa kaikkiin kirjanpito-ohjelmasta saataviin raportteihin ei ollut luottamista.

6 BUDJETOINTI

Päästäkseen mahdollisimman hyvään taloudelliseen tulokseen yritys voi tehdä tavoitelaskelmia. Näitä laskelmia ovat talousarviot eli budjetit. Budjetointi käsittää budjettien suunnittelun, laatimisen ja niiden toteutumisen seuraamisen. (Eskola & Mäntysaari 2006, 88.)

Budjetit voidaan laatia ja niitä voidaan tarkkailla eri aikaväleillä. Joitakin budjetteja voidaan tarkastella päivittäin ja joitakin esimerkiksi vuositasolla. Budjettitarkkailulla selvitetään budjetoitujen ja toteutuneiden lukujen erot. (Eskola & Mäntysaari 2006, 88,89.)

6.1 Budjettijärjestelmä ja budjetointimenetelmät

Budjettijärjestelmällä tarkoitetaan suunnitelmaa vastuun- ja tehtävien jaosta, sekä tiedon keräämisestä ja budjetin aikataulutuksesta. Yleensä sillä tarkoitetaan kaikkia yrityksen budjetteja, eli pää- ja osabudjetteja. (Eskola & Mäntysaari 2006, 90.) Pienimmissä yrityksissä yrittäjä hoitaa itse budjetoinnin, mutta suuremmissa yrityksissä se hoidetaan yrityksen johdon organisoimalla tavalla. Keskitetty, hajautettu ja yhteistyömenetelmällä toteutettu budjetointi ovat tyypillisempiä tapoja isoimmille yrityksille. (Stenbacka, Mäkinen, Söderström 2003, 292.)

Organisaation tasolla keskitetyn budjetoinnin yhtenäisyys on hyvä asia, mutta yksikölle itselleen se ei välttämättä ole, sillä niiden vaikutusvalta oman yksikkönsä budjetointiin voi olla jopa olematon. Myös nopeus ja kokonaisvaltaisuus ovat keskitetyn budjetoinnin etuja. Hajautetussa budjetoinnissa huomioidaan eri yksiköt sekä niiden tavoitteet ja niistä muodostetaan budjetti koko yritykselle. Etuna on yksiköiden huomioiminen

yksikkötasolla ja sitä kautta yksikön mahdollisuus vaikuttaa omaan budjettiin. Vaikeutena voi olla yksikön ja koko yrityksen edun kohtaaminen ja haittana budjetoinnin hitaus. Keskitetyn ja hajautetun budjetoinnin edut voidaan myös pyrkiä yhdistämään, jolloin puhutaan yhteistyömenetelmästä. Tämä on siltä osin hyvä menetelmä, että yksiköissä toteutetaan omia ratkaisuja yrityksen johdon antamien taloudellisten ja toiminnallisten kehyksien puitteissa siten, että yksiköt toimivat silti yrityksen päämäärien mukaisesti. (Stenbacka et al. 2003, 293.)

Budjetointivaihtoehtoja on erilaisia, mutta yleisimpiä ovat kiinteä-, tarkistettava- ja rullaava budjetti. Kiinteä budjetti laaditaan ennen budjettikauden alkua vuodeksi eteenpäin. Normaalisti ajanjaksona käytetään tilikautta. Budjettikauden kuluessa tehdään mahdollisia tarkennuksia siihen. Budjettikauden jälkeen analysoidaan budjettipoikkeamia, eli poikkeamia budjetoitujen ja toteutuneiden lukujen välillä. Tarkistettava budjetti on budjetti, joka jaetaan usein vuosineljänneksiin. Vuosineljänneksen päättyessä tehdään tarkistuksia loppuvuotta varten. Vaikka tarkistettava budjetti laaditaan ennen budjettikauden alkua, oletus budjettilukujen muutoksista voi aiheuttaa ongelman alkuperäisten lukujen vakavana pidettävyyteen. Rullaava ennustaminen on myös yksi vaihtoehto. Rullaavassa ennustamisessa toimintaa ennakoidaan tietyin väliajoin ja päivitykset tehdään tarkasteluhetkellä olevan tiedon perusteella. Silti pitkän aikavälin tavoitteet on oltava selvät. Rullaavan ennustamisen etuna on ajantasaisuus. (Eskola & Mäntysaari 2006, 95.)

6.2 Pää- ja osabudjetit

Budjetit jakautuvat pää- ja osabudjetteihin. Osabudjetteja ovat esimerkiksi myynti- ja ostobudjetit. Osabudjeteista kootaan pääbudjetit, joita ovat tulos- ja rahoitusbudjetti. (Eskola & Mäntysaari 2006, 90,91.)

Tulosbudjettiin arvioidaan tuotot ja kustannukset ja se laaditaan usein tuloslaskelman muotoon. Tulosbudjetti kertoo budjetoidun tuloksen, mutta budjettiseurannan helpottamiseksi se jaetaan usein neljännesvuosittaiseksi tai kuukausittaiseksi. Tulosbudjetti kootaan suoriteperusteisesti toisin kuin rahoitusbudjetti, jonka laatimiseen käytetään maksuperusteisuutta.

Rahoitusbudjetilla tarkkaillaan rahatilannetta ja varmistetaan maksukyvyyn turvaaminen ottamalla huomioon myös rahoituskustannukset. Se voidaan laatia vaikkapa kassavirtalaskelman muotoon. Kasaanmaksujen ja kassastamaksujen kohdistumisien, sekä maksuvalmiuden tehokkaan seuraamisen vuoksi kannattaa rahoitusbudjetti jaksottaa vuotta lyhyemmille kausille. Tällöin puhutaan kassabudjeteista. Yrityksen budjettikauden lopussa olevaa taloudellista asemaa ennakoidaan tase-ennusteessa, joka laaditaan kirjanpidon taseen muotoon. (Eskola & Mäntysaari 2006, 91.)

6.3 Osuuskunta X:n budjetointi

Osuuskunta X:ssä hallituksen tehtäviin kuului vuosibudjetin laatiminen, jonka toteutumista seurattiin neljännesvuositilinpäätöksien avulla. Tämän lisäksi tehtiin projektikohtaisia budjetteja, joiden laatimisesta vastasi jokaiselle projektille erikseen valittu projektipäällikkö. Budjetoinnissa suurinta osaa näyttelivät projektikohtaiset budjetit, sillä niitä tehtiin usein. Ne laadittiin tuloslaskelmamuotoon ja niitä seurattiin jatkuvasti. Seuraaminen tapahtui osuuskunnan projektikohtaisissa palaverieissa, joissa käytiin usein budjetti läpi muiden asioiden ohella. Budjettia päivitettiin palaverieissa uusimman saatavilla olevan tiedon mukaan.

Vuosibudjetin laatiminen oli melko hankalaa, sillä tehtävästä ei ollut aiempaa kokemusta eikä mitään vertailulukuja ollut saatavilla. Tulevien toimeksiantojen ja projektien määrää, niistä saatavia tuloja ja niiden menoja oli hankalaa arvioida, koska toiminta oli vasta aloitettu ja kyseessä oli ensimmäinen tilikausi. Toimeksiantojen vastaanottamisesta sovittiin aina erikseen osuuskunnan kesken ja vain joistakin isoista projekteista tiedettiin etukäteen.

Myöskään projektikohtaisten budjettien laatiminen ei ollut helppoa, vaikka ne tehtiinkin mahdollisimman yksinkertaisiksi. Ensimmäisen tilikauden aikana tehtiin paljon erilaisia projekteja ja näin ollen erilaisia budjetteja. Osuuskunnalle budjetit olivat enemmän suuntaa antavia kuin rajoja asettavia. Tietysti budjeteissa pyrittiin pysymään ja tekemään ratkaisuja sen eteen, mutta tilanteissa pystyttiin myös joustamaan jonkin verran tilanteen edellyttämällä tavalla.

7 ARVONLISÄVERO

Arvonlisävero on välillinen kulutusvero. Kulutusverolla tarkoitetaan sitä, että lopulliset kuluttajat maksavat veroa tavaroiden ja palveluiden kulutuksesta. Välillisen siitä tekee se, että kuluttajat maksavat veron, mutta sen tilittäminen jää palvelujen ja tavaroiden myyjäyrytyksen tehtäväksi. (Äärilä & Nyrhinen 2002, 26,27.)

Palvelun ja tavaroiden tuottajat ja jälleenmyyjät maksavat veroa ostoissaan ja ovat velvollisia tilittämään valtiolle veroa myyneistään. Jotta vero ei kertaantuisi, yrityksillä on oikeus vähentää tilitettävästä verosta se vero, jonka he maksavat tuotannontekijöidensä ostohinnoissa. (Äärilä & Nyrhinen 2002, 27.) Suomen arvonlisäverolakia sovelletaan vain Suomessa tapahtuviin toimiin. Laissa olevista myyntimaasäännöksistä selviää Suomen arvonlisäverolain alueellinen soveltamisala. (Äärilä & Nyrhinen 2002, 30.)

7.1 Arvonlisäverovelvollisuus

Arvonlisäverovelvollisuus syntyy liiketoiminnan muodossa tehdystä myynnistä ja sillä tarkoitetaan velvollisuutta tilittää vero valtiolle (Äärilä & Nyrhinen 2002, 29). Myyjät joiden tilikauden liikevaihto ylittää 8 500 euron rajan ovat arvonlisäverovelvollisia. Myyjät, joiden liikevaihto jää alle tämän rajan voivat hakeutua arvonlisäverovelvollisiksi, mutta lähtökohtaisesti he eivät ole verovelvollisia. (AVL 2:3§.)

Arvonlisäverovelvolliseksi hakeudutaan perustamisilmoituksella, joka sisältää perustiedot, verovelvollisuuden alkamispäivämäärän ja perusteet, joilla sitä haetaan. Lisäksi siihen liitetään tarvittavat liitteet ja lopuksi tiedot annetaan verovirastolle. Tietojen perusteella verovirasto päättää verovelvollisuudesta. (Äärilä & Nyrhinen 2002, 498.)

7.2 Arvonlisäveron laskeminen, raportointi ja tilittäminen valtiolle

Pääsääntöisesti kaikki liiketoimintamuotoinen myynti on arvonlisäverollista ja siitä tulee tilittää vero valtiolle. Myynnin verottomuus on poikkeus ja ne on lueteltu laissa. (Äärilä & Nyrhinen 2002, 60.) Jotta vero ei kertaantuisi, myyjillä on oikeus vähentää tilitettävästä verosta se vero, jonka he maksavat

tuotannontekijöidensä ostohinnoissa (Äärilä & Nyrhinen 2002, 27). Suomessa yleinen arvonlisäverokanta on 22 %, jonka lisäksi sovelletaan kahta alennettua verokantaa. Alennettua verokantaa sovelletaan elintarvikkeisiin ja rehuihin (17 %), sekä esimerkiksi kirjoihin, henkilökuljetukseen ja eri pääsymaksuihin (8 %). Maksettava vero lasketaan kaavan 1 mukaan.

- + Vero kotimaan myynnistä verokannoittain
- + Vero EU-tavaraostoista
- Kohdekuukauden vähennettävä vero
- Edellisen kuukauden negatiivinen vero

= Maksettava vero (+) / seuraavalle kuukaudelle siirrettävä negatiivinen vero (-)

Kaava 1. Arvonlisäverolaskelma (Äärilä & Nyrhinen 2002, 532).

Raportointi veroviranomaisille tehdään valvontailmoituksella (Liite 1). Se annetaan oma-aloitteisesti puolitoista kuukautta valvontakuukauden jäljessä, jokaisen kuun 15. päivänä. Verokausi on kalenterikuukausi ja valvontailmoitus on annettava aina, vaikka toimintaa ei olisikaan ollut kyseisenä kuukautena. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi tammikuun valvontailmoitus annetaan maaliskuun 15. päivänä. (Äärilä & Nyrhinen 2002, 539.) Valvontailmoitus voidaan antaa postitse, jolloin verovelvollinen täyttää hänelle lähetetyn esitäytetyn valvontailmoituslomakkeen ja lähettää sen postissa veroviranomaisille. Valvontailmoitus voidaan täyttää myös Internetissä, jos käytössä on TYVI-palvelu. (Äärilä & Nyrhinen 2002, 530.)

Vero maksetaan samana päivänä kun valvontailmoitus annetaan, eli kuukauden 15. päivä. Veron myöhästyneestä maksamisesta ilman maksuunpanoa seuraa veronlisäystä, joka tulee oma-aloitteisesti laskea ja maksaa. (Äärilä & Nyrhinen 2002, 534.) Mikäli havaitaan virhe jonkin jo tilitetyn kuukauden arvonlisäverossa, se oikaistaan lähettämällä verovirastolle uudelleen kyseessä olevalle kuukaudelle kohdistettu valvontailmoitus. Tämä ilmoitus korvaa aiemmin annetun valvontailmoituksen. Jos veroja on ilmoitettu virheellisesti liian vähän, verovirasto lähettää laskun ja jos taas liikaa, sen voi korjata toisen kuukauden valvontailmoituksessa. (Valvontailmoituksen täyttöohjeet 2008.)

7.3 Osuuskunta X:n arvonlisäverotus

Osuuskunta X:n toiminta on arvonlisäverollista ja se on rekisteröity arvonlisäverovelvolliseksi. Kirjanpitäjät huolehtivat arvonlisäverojen laskemisesta, valvontailmoituksen tekemisestä sekä veron tilittämisestä. Arvonlisäveron laskemiseen hyödynnettiin kirjanpito-ohjelmasta saatavaa arvonlisäveroraporttia. Osuuskunnan myynnistä suurin osa oli 22 %:n verokannan mukaista myyntiä, mutta pieni osa myynnistä oli 17 %:n ja 8 %:n mukaista.

Osuuskunnan arvonlisäverojen laskeminen, valvontailmoituksen täyttäminen ja verojen tilittäminen eivät tuottaneet ongelmia. Myynneissä arvonlisäverotus oli selkeää, mutta toisinaan jouduttiin miettimään ostojen arvonlisäverojen vähennysoikeutta. Pohdintaa aiheutui tilanteista, joissa oli varaa tulkinnalle.

7.4 Tulossa olevia muutoksia

1.10.2009 elintarvikkeiden ja rehujen arvonlisäveroprosentti alenee nykyisestä 17 %:sta 12 prosenttiin. Uutta arvonlisäverokantaa aletaan soveltaa heti 1.10.2009, ennen sitä tehtyihin elintarvike- ja rehuhankintoihin sovelletaan 17 % verokantaa. (Elintarvikkeiden ja rehujen arvonlisävero alenee 2009.) Tämä arvonlisäveromuutos herättää kiivasta keskustelua mediassa.

Vuoden 2010 alusta käyttöön tulee verotili, mikä yksinkertaistaa oma-aloitteisten verojen, kuten arvonlisäverojen ja työnantajasuoritusten ilmoittamista ja maksamista. Ilmoitus tehdään kausiveroilmoituksella ja verot maksetaan 12. päivänä. Aluksi verotili koskee vain yritysasiakkaita. Verotililain myötä pienillä yrityksillä on huojennuksia liittyen ilmoitus- ja maksujaksoihin. (Verotili yksinkertaistaa oma-aloitteisten verojen ilmoittamista ja maksamista vuoden 2010 alusta alkaen, 2009.) Verotilin vaikuttaa arvonlisäveron raportointiin ja -maksuaikaan, laiminlyöntien seuraamuksiin ja alv:n palautusmenettelyyn. Kausiveroilmoitus, joka on nykyistä valvontailmoitusta yksityiskohtaisempi, tulee korvaamaan valvontailmoituksen. (Takala 2009.)

8 TILINPÄÄTÖS

Jokainen kirjanpitovelvollinen on velvoitettu laatimaan tilinpäätös (KPL 3:1§). Tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan oikean ja riittävän kuvan antamisen periaatetta (KPL 3:2§).

8.1 Tilinpäätöksen sisältö

Tilinpäätökseen kuuluu tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja liitetiedot (KPL 3:1§). Myös toimintakertomus ja julkistettavassa tilinpäätöksessä tilintarkastuskertomus liitetään tilinpäätökseen. Tase- ja liitetietojen erittelyt ovat yrityksen sisäisiä tilinpäätösasiakirjoja ja ne laaditaan varmentamaan tilinpäätöstä ja toimintakertomusta. (Leppiniemi & Leppiniemi 2005, 20.)

Pienten kirjanpitovelvollisten tilinpäätökseen on säädetty huojennuksia, jotka koskevat lyhennettyä tuloslaskelmaa, lyhennetyn tasekaavan käyttöä, rahoituslaskelman laatimista, liitetietojen laajuutta ja toimintakertomusta. Yrityksen koon lisäksi myös yritysmuoto vaikuttaa siihen, mitä huojennuksia tai velvoitteita kirjanpitovelvollisella on. (Leppiniemi & Leppiniemi 2005, 20.) Erityislainsäädäntö asettaa sisältöön liittyviä vaatimuksia tilinpäätökselle ja toimintakertomukselle. Nämä vaatimukset ylittävät kirjanpitolain. (Leppiniemi & Leppiniemi 2005, 21.)

Liikevaihto, taseen loppusumma ja palveluksessa olevien henkilöiden määrä vaikuttavat kirjanpitovelvollisuuden koon arvioinnissa. Kirjanpitovelvollisen koosta säädetään kirjanpitolain 3. luvun 9. pykälän toisessa momentissa, jonka mukaan kirjanpitovelvollinen on pieni, jos seuraavista rajoista enintään yksi on ylittynyt päättyneellä ja sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella:

- liikevaihto 7 300 000 euroa
- taseen loppusumma 3 650 000 euroa
- palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä.

8.2 Tase

Tase kuvaa yrityksen taloudellista asemaa tilinpäätöspäivänä. Se laaditaan kirjanpitoasetuksessa säädetyn kaavan mukaisesti. Tase koostuu pääkohdista vastaavaa ja vastattavaa. (Leppiniemi & Kykkänen 2005, 79.)

8.2.1 Tase vastaavaa

Tase vastaavaa sisältää tiedot yrityksen varoista. Tase vastaavaa jaetaan pysyviin ja vaihtuviin vastaaviin. (Leppiniemi & Kykkänen 2005, 79.)

Pysyvät vastaavat ovat tekijöitä, jotka pysyvät yrityksessä useamman tilikauden ajan. Ne pitävät sisällään aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, sekä sijoitukset. Aineettomat hyödykkeet koostuvat kehittämismenoista, aineettomista oikeuksista (patentit, tekijänoikeudet yms.), muista pitkävaikutteisista menoista (menot, joista odotetaan tuloa eri tilikausilla) sekä ennakkomaksuista. Aineelliset hyödykkeet pitävät sisällään aineellisia hyödykkeitä sisältävät erät, joita ovat maa- ja vesialueet, rakennukset ja rakennelmat, koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet. Lisäksi siihen kuuluu rahoituksellinen erä ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat. Sijoituksiin kuuluvat osakkeet ja osuudet sekä saamiset. Pitkäaikaisesti yrityksen omistuksessa olevat ja tulonhankintaan liittyvät osakkeet ja osuudet muissa yrityksissä kuuluvat tähän ryhmään. Ne eritellään osuuksiin ja saamisiin konsernin yrityksissä ja omistusyhteyserityksissä, sekä muihin osakkeisiin ja osuuksiin ja muihin saamisiin. (Leppiniemi & Kykkänen 2005, 80-82.)

Vaihtuvat vastaavat muodostuvat yhden tilikauden aikana tuloa tuottavista eristä, joita ovat vaihto-omaisuus, saamiset, rahoitusarvopaperit, sekä rahat ja pankkisaamiset. Vaihto-omaisuuden vaihto-omaisuuserät ovat aineet ja tarvikkeet, keskeneräiset tuotteet, valmiit tuotteet/tavarat ja muu vaihto-omaisuus. Vaihto-omaisuuden rahoituksellinen erä on ennakkomaksut. Saamiset ovat joko pitkäaikaisia tai lyhytaikaisia. Pitkäaikaiset saamiset erääntyvät yli vuoden päästä ja lyhytaikaiset enintään vuoden päästä. Saamisten jako taseessa tehdään myyntisaamisiin, saamisiin saman konsernin yrityksiltä, lainasaamisiin, siirtosaamisiin, maksamattomiin osakkeisiin ja osuuksiin, sekä muihin saamisiin. Rahoitusarvopaperit ovat enintään yhden tilikauden ajan tuloa tuottavia arvopapereita, jotka jaetaan taseessa osuuksiin saman konsernin yrityksissä, muihin osakkeisiin ja osuuksiin sekä muihin arvopapereihin. Viimeisenä eränä on rahat ja pankkisaamiset. Rahoilla tarkoitetaan yrityksen kassavaroja ja

pankkisaamisilla varoja, jotka ovat ottolainauksilla. Enintään kolmeksi kuukaudeksi sidotut talletukset voidaan sisällyttää rahoihin ja pankkisaamisiin. (Leppiniemi & Kykkänen 2005, 83- 85.)

8.2.2 Tase vastattavaa

Tase vastattavaa sisältää tiedot yrityksen omasta pääomasta, tilinpäätössiirtojen kertymästä, pakollisista varauksista ja vieraasta pääomasta (KPA 1:6§).

Oma pääoma jaetaan osake-, osuus- tai muuhun vastaavaan pääomaan, ylikurssirahastoon, arvonkorotusrahastoon, käyvän arvon rahastoon, muihin rahastoihin, edellisten tilikausien voittoon (tappioon) sekä tilikauden voittoon (tappioon). (KPA 1:6§.) Yritykseen voi tulla pääomaa pääomasijoituksena, hallussapitovoitoista tai arvonnousuista ja yritykseen on voitu jättää tulorahoitusta (Leppiniemi & Kykkänen 2005, 86).

Osuuskunnan tapauksessa oman pääoman erät ovat osuuspääoma, lisäosuuspääoma, sijoitusosuuspääoma, ylikurssirahasto, arvonkorotusrahasto, vararahasto, ylijäämä tai tappio ja pääomalainat. Ylijäämä on joko edellisten tilikausien ylijäämän lisäystä tai tappion vähennystä ja tappio on joko edellisten tilikausien ylijäämän vähennystä tai tappion lisäystä. (OKL 6:2§.) Osuuskuntalaissa on säädöksiä oman pääoman eristä.

Vieras pääoma jaetaan pitkäaikaiseen yli vuoden päästä erääntyvään lainaan ja lyhytaikaiseen, enintään vuoden päästä erääntyvään lainaan (Leppiniemi & Kykkänen 2005, 88). Näiden erät erotellaan joukkovelkakirjalainoihin, vaihtovelkakirjalainoihin, lainoihin rahoituslaitoksilta, eläkelainoihin, saatuihin ennakoihin, ostovelkoihin, rahoitusvekseleihin, velkoihin saman konsernin yrityksille, velkoihin omistusyhteisyrityksille, muihin velkoihin ja siirtovelkoihin. (KPA 1:6§.)

Kirjanpitovelvollinen voi tehdä verotuksessa hyväksyttäviä, eli verojen määrään vaikuttavia tilinpäätössiirtoja. Tällaisia siirtoja ovat poistoero ja vapaaehtoiset varaukset. Vapaaehtoisia varauksia ovat toimintavaraus,

jälleenhankintavaraus ja hinnanlaskuvaraus. (Leppiniemi & Kykkänen 2005, 87.) Suunnitelman mukaisten poistojen yli tehdyt poistot aiheuttavat poistoeron (Perälä & Perälä 2003, 173).

Pakollisilla varauksilla varaudutaan tulossa oleviin menoihin ja menetyksiin, joiden summaa ja toteutumisen ajankohtaa ei tarkkaan tiedetä. Pakollisiin varauksiin on kuitenkin sitouduttu päättyessä. (Perälä & Perälä 2003, 174.) Eläkevaraukset, Verovaraukset ja Muut pakolliset varaukset muodostavat tilinpäätöksen pakolliset varaukset (Leppiniemi & Kykkänen 2005, 87).

8.3 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma kertoo mistä yrityksen tulos muodostuu. Tuloslaskelma laaditaan kirjanpitoasetuksessa säädetyn kululajikohtaisen tai toimintokohtaisen kaavan mukaan. Yhteisöille ja säätiöille, kiinteistön hallintaan perustuvalla toiminnalla ja ammatinharjoittajille on kullekin säädetty kirjanpitoasetuksessa omat tuloslaskelmakaavansa. (KPA 1:1§ - 1:5§.)

Pienimmät kirjanpitovelvolliset saavat laatia tuloslaskelman muita lyhyemmin, kirjanpitoasetuksessa säädetyn mukautetun kaavan mukaan (Leppiniemi & Leppiniemi 2005, 102). Kirjanpitoasetuksen 1. luvun 1. pykälän mukaan Kirjanpitovelvolliset saavat käyttää edellä mainittua mukautettua tuloslaskelmakaavaa, jos enintään yksi seuraavista rajoista on ylittynyt sen päättyneellä tilikaudella tai sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella:

- liikevaihto 3 400 000 euroa
- taseen loppusumma 1 700 000 euroa
- palveluksessa keskimäärin 25 henkilöä.

Tuloslaskelmassa on vertailtavuuden vuoksi esitettävä edellisen tilikauden tiedot, jotka päättyneen tilikauden erittelystä erotessa oikaistaan mahdollisuuksien mukaan (KPL 3:1§). Oikaisuista annetaan selvitys liitetiedoissa. Lisätietoja annetaan myös edellisiin tilikausiin liittyvistä olennaisista eristä tuotoissa ja kuluissa, ja ne voidaan antaa tuloslaskelmassa tai liitetiedoissa. (KPA 2:2§.)

Joskus on tarpeen tuloslaskelman yksityiskohtaisempi esittäminen ja toisaalta selkeämmän esittämisen vuoksi eriä voidaan yhdistellä. Myös vähämerkitykselliset erät voidaan yhdistellä. Yhdistellyt erät eritellään liitetiedoissa, paitsi jos yhdistelyn merkitys on vähäinen. (Leppiniemi, Kykkänen, Toiviainen 2005, 72.)

8.4 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmassa selvitetään varojen hankinta ja käyttö tilikauden aikana (KPL 3:1§). Rahoituslaskelma muodostuu liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirroista. Liiketoiminnanrahavirta kertoo rahavarojen tuottamisen ilman ulkopuolisia rahoituslähteitä ja rahavarojen käytöstä investointeihin kertoo investointien rahavirta. Tilikauden aikana tapahtuneet oman ja vieraan pääoman muutokset näkyvät rahoituksen rahavirrasta. (KPA 2:1§.)

Julkisten osakeyhtiöiden täytyy aina laatia rahoituslaskelma. Kirjanpitolain 3. luvun 1. ja 2. pykälän mukaan yksityisten osakeyhtiöt ja osuuskunnat laativat sen jos päättäneellä ja sitä edeltäneellä tilikaudella vähintään kaksi seuraavista raja-arvoista on ylittynyt:

- 1) liikevaihto tai sitä vastaava tuotto 7 300 000 euroa
- 2) taseen loppusumma 3 650 000 euroa
- 3) palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä.

8.5 Tilinpäätöksen liitetiedot

Liitetiedot laaditaan tilinpäätöksen lisäksi. Niillä varmistetaan oikean ja riittävän kuvan antaminen ja niissä selostetaan perusteet mahdolliselle yleisistä tilinpäätösperiaatteista poikkeamiselle. Poikkeamisen vaikutus tilikauden tulokseen ja taloudelliseen asemaan esitetään laskelmalla. (KPL 3:2§, 3:3§.)

Liitetietoja annetaan tilinpäätöksen laatimisesta, tuloslaskelmasta, taseen vastaavista ja vastattavista, tuloveroista, vakuuksista ja vastuusitoumuksista, henkilöstöstä ja toimihenkilöiden jäsenistä, omistuksista muissa yrityksissä sekä konserniin kuuluvista kirjanpitovelvollisista (KPA 2:2-10§). Kaikkien

kirjanpitovelvollisten on annettava liitetietoja päätyneeltä tilikaudelta ja ne laaditaan kirjanpitolain, -asetuksen ja erityislainsäädännön asettamien vaatimusten mukaan. Myös ministeriöiden päätökset ja asetukset vaikuttavat liitetietojen antamiseen. (Leppiniemi & Leppiniemi 2005, 156.)

Tietyt pienet kirjanpitovelvolliset saavat laatia lyhennetyt liitetiedot. Kirjanpitoasetuksessa on huojennuksia tietyille yhteisöille koskien yksittäisiä liitetietoja. Osuuskuntia ei koske lyhennettyjen liitetietojenanto mahdollisuus. (Leppiniemi & Leppiniemi 2005, 158.)

8.6 Toimintakertomus

Toimintakertomus on tilinpäätöksen liite, jota kaikkien kirjanpitovelvollisten ei tarvitse laatia (Leppiniemi & Leppiniemi 2005, 314). Kirjanpitolain 3. luvun 1. pykälän mukaan toimintakertomus pitää laatia, jos toinen ehdoista täyttyy:

- Kirjanpitovelvollisen liikkeeseen laskemat arvopaperit ovat arvopaperimarkkinalaissa (495/1989) tarkoitetun julkisen kaupankäynnin tai sitä vastaavan kaupankäynnin kohteena Euroopan talousalueeseen kuuluvat valtion lainsäädännön alaisessa arvopaperipörssissä
- Jos päätyneellä ja sitä edeltäneellä tilikaudella enintään kaksi seuraavista raja-arvoista ylittyy:
 - 1) liikevaihto tai sitä vastaava tuotto 7 300 000 euroa
 - 2) taseen loppusumma 3 650 000 euroa
 - 3) palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä.

Toimintakertomus voidaan laatia myös vapaaehtoisesti, jolloin sen tulee olla sisällöltään kirjanpitolain vähimmäisisällön mukainen. Pakollisessa toimintakertomuksessa huomioidaan myös erityislainsäädännön vaatimukset. (Leppiniemi & Leppiniemi 2005, 316.)

Vapaaehtoisen toimintakertomuksen tulee sisältää tiedot olennaisista tapahtumista tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen. Lisäksi siinä tulee arvioida todennäköisesti tulevaa kehitystä ja selvittää tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuus. Pakolliseen toimintakertomukseen arvioidaan näiden lisäksi merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä, muita liiketoiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja sekä taloudellista asemaa ja tulosta.

Arvioon sisällytetään tunnusluvut ja muut tiedot henkilöstöstä, ympäristöstä, sekä muista merkityksellisistä seikoista. (KPL 3:1.)

8.7 Tasekirja

Tasekirja on yhteenveto tilinpäätöksestä. Se on sidottu kirja, jonka sivut tai aukeamat on numeroitu. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lisäksi se sisältää luettelot kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista, sekä tiedot niiden säilyttämisestä. (KPL 3:8§.) Tasekirja tulee säilyttää 10 vuotta tilikauden päättymisestä (KPL 2:10§).

8.8 Tilinpäätöksen rekisteröiminen ja tilinpäätöstietojen lähettäminen Patentti- ja rekisterihallitukselle (PRH)

Kirjanpitolain 3. luvun 9. pykälässä on lueteltu ne kirjanpitovelvolliset, jotka ovat aina velvollisia rekisteröimään tilinpäätöksensä. Osuuskunta kuuluu tähän ryhmään. Myös ne yritykset joiden kohdalla pienen kirjanpitovelvollisen raja-arvoista on ylittynyt vähintään kaksi päättyneellä ja sitä edeltävällä tilikaudella, ovat velvoitettuja rekisteröimään tilinpäätöksensä. (KPL 3:9§.)

Vain lopullinen tilinpäätös lähetetään rekisteröitäväksi. Ilmoitus tehdään kaupparekisterin Tilinpäätöksen rekisteröinti –lomakkeella (Liite 4), jonka liitteeksi laitetaan jäljennökset tilinpäätösasiakirjoista. Tilinpäätös tulee ilmoittaa rekisteröitäväksi kahden tai kuuden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta, riippuen yritysmuodosta. Osuuskuntien tulee tehdä ilmoitus kahden kuukauden kuluessa. (Tilinpäätöksen rekisteröintiohje 2007.)

Laiminlyöntitapauksessa hallituksen jäsen, toimitusjohtaja tai muu vastaava voidaan PRH:n toimesta velvoittaa sakon uhallalla toimittamaan asiakirjat rekisteröitäväksi määrätyssä ajassa. Osakeyhtiö tai osuuskunta voidaan määrätä selvitystilaan tai poistaa rekisteristä jos rekisteriviranomainen on antanut kehotuksen toimittaa asiakirjat, mutta niitä ole toimitettu vuoden kuluessa tilikauden päättymisestä. (Tilinpäätöksen rekisteröintiohje 2007.)

PRH:n Tilinpäätöksen rekisteröintiohjeessa on lista kirjanpitovelvollisista, jotka ovat aina velvollisia ilmoittamaan jäljennös tilinpäätöksestä kaupparekisteriin (Tilinpäätöksen rekisteröintiohje 2007).

Verohallinto ja kaupparekisteri ovat yhteistyössä tilinpäätöstä julkistettaessa. Verohallinto antaa kaupparekisteriin yrityksen tuloslaskelman ja taseen, sekä tiedot tilintarkastuksen suorittamisesta ja tilinpäätöksen vahvistamisesta. Jos yhtiöllä on toimintakertomuksen laatimisvelvollisuus, toimitetaan sekin kaupparekisteriin verohallinnon toimesta, samoin kuin tilintarkastuslaissa tarkoitettuja kielteisiä lausuntoja sisältävä tilintarkastuskertomus. (Tilinpäätökseen kuuluvien lisätietojen toimittaminen 2008.)

Osa rekisteröitävistä tilinpäätöstiedoista jää yhtiön itsensä lähetettäväksi, kuten päätös voiton tai tappion käsittelystä. Nämä tilinpäätöstiedot voidaan kätevästi lähettää kaupparekisteriin Tilinpäätökseen kuuluvien lisätietojen toimittaminen –lomakkeella (Liite 5), jonka liitteeksi laitetaan tarvittavat liitteet. (Tilinpäätökseen kuuluvien lisätietojen toimittaminen 2008.)

8.9 Tase- ja liitetietojen erittelyt sekä tuloslaskelmaerittelyt

Tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt laaditaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen varmentamiseksi, erittelyt eivät ole rekisteröitäviä tietoja (KPL 3:13§). Kirjanpitoasetuksen 5:1§:n mukaan tase-erittelyissä luetteloidaan yksityiskohtaisesti kaikki pysyvien vastaavien, vaihtuvien vastaavien, vieraan pääoman ja pakollisten varauksien erät. Liitetietojen erittelyt koskevat tilinpäätöksen liitetietona esitettyjä vakuuksia ja vastuusitoumuksia (Perälä & Perälä 2003, 222).

Tuloslaskelmaerittelyissä esitetään liikevaihdon jakautuminen toimialoittain ja maantieteellisten markkina-alueiden mukaisesti, sekä satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät. Niissä selvitetään suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset ja merkityksellisten pakollisten varauksien muutokset, jotka sisältyvät tuottoihin ja kuluihin. Lisäksi selvitetään osuuksien muissa yrityksissä saaduista tuotoista, korkotuotoista ja –kuluista, sekä erittelyt yhdistellyistä eristä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2005, 187.) Tuloslaskelmaerittelyt laaditaan, jos eria on yhdistelty merkittävästi (KPA 2:3§).

8.10 Osuuskunta X:n tilinpäätös

Osuuskunta X:n tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Osuuskunnan pienimuotoisen toiminnan vuoksi se ei ole velvollinen laatimaan rahoituslaskelmaa.

Osuuskunta oli oikeutettu käyttämään kirjanpitoasetuksen mukaista lyhennettyä tasekaavaa, jolloin tase on taulukon 2 mukainen. Taseessa esitetyt luvut ovat keksittyjä. Vaikka ylijäämän käyttöön ei tässä työssä puututa, mainittakoon kuitenkin, että osuuskuntalain 8. luvun 9. pykälän mukaan viisi prosenttia taseen osoittamasta ylijäämästä tulee siirtää vararahastoon. Vararahaston tulee olla vähintään sadasosa taseen loppusummasta, mutta sitä tulee kartuttaa ainakin 2500 euroon saakka (OKL 8:9§).

Osuuskunta X:n tuloslaskelma, joka on esitetty taulukossa 3, on laadittu kirjanpitoasetuksen mukaisen kululajikohtaisen tuloslaskelmakaavan mukaisesti. Tuloslaskelmassa esitetyt luvut ovat keksittyjä.

TASE 31.12.2008

Vastaavaa

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Perustamismenot	<u>798,00</u>	798,00
-----------------	---------------	--------

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Lyhytaikaiset

Myyntisaamiset	4 106,95	
----------------	----------	--

Muut saamiset	<u>871,65</u>	4 978,60
---------------	---------------	----------

Rahat ja pankkisaamiset		<u>36 930,36</u>
-------------------------	--	------------------

Vastaavaa yhteensä		<u>42 706,96</u>
---------------------------	--	-------------------------

TASE		31.12.2008
Vastattavaa		
OMA PÄÄOMA		
Osuuspääoma		1 500,00
Tilikauden voitto (tappio)		27 980,90
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	610,00	
Muut velat	2 476,63	
Siirtovelat	275,45	
Tuloverot	9 863,98	13 226,06
Vastattavaa yhteensä		<u>42 706,96</u>

Taulukko 2. Osuuskunta X:n tase (Osuuskunta X:n tilinpäätös)

TULOSLASKELMA		21.9.2007 - 31.12.2008
LIKEVAIHTO		73 476,85
Liiketoiminnan muut tuotot		1 942,85
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	19 154,65	
Ulkopuoliset palvelut	<u>8 314,53</u>	27 469,18
Liiketoiminnan muut kulut		<u>10 347,25</u>
LIKEVOITTO (-TAPPIO)		37 603,27
Rahoitustuotot ja kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot	<u>335,11</u>	<u>335,11</u>
VOITTO (TAPPIO)		
ENNEN		
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		37 938,38
Tilinpäätössiirrot		
Tuloverot		9 863,98
Muut välittömät verot		<u>93,50</u>
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		<u>27 980,90</u>

Taulukko 3. Osuuskunta X:n tuloslaskelma (Osuuskunta X:n tilinpäätös)

Osuuskunnan liitetiedot ovat vähäisiä, sillä toiminta oli pienimuotoista. Kirjanpitolain mukaan osuuskunnalla ei ollut velvollisuutta laatia toimintakertomusta, mutta osuuskunnan omien sääntöjen velvoittamana se piti laatia.

Osuuskunta X:n tilinpäätös ilmoitettiin rekisteröitäväksi kahden kuukauden kuluttua tilinpäätöksen vahvistamisesta. Tilinpäätös ilmoitettiin rekisteröitäväksi lähettämällä PRH:lle sen internet-sivuilta tulostettavissa oleva Tilinpäätöksen rekisteröinti –lomake. PRH:lle lähetettävät tilinpäätöstiedot toimitettiin PRH:n Internet-sivuilta tulostettavissa olevalla Tilinpäätökseen kuuluvien lisätietojen toimittaminen –lomakkeella.

Tilinpäätöksen tekeminen oli haasteellista ja opettavaista. Tietoa ja ohjeita etsittiin jatkuvasti tilinpäätöksen edetessä. Tuloslaskelman ja taseen laatiminen ei tuottanut ongelmia, sillä niiden tekemiseen on perehdytty oppitunneilla koulussa ja osuuskunnassa tehtiin neljännesvuositilinpäätökset niiden osalta. Eniten vaikeuksia tuottivat tilinpäätöksen liitetiedot, lähinnä tieto siitä mitä liitetietoja pienen osuuskunnan on annettava. Kuitenkin perehtymällä liitetietovaatimukseen ja niiden laatimiseen saatiin koottua tarvittavat liitetiedot.

Tasekirjan (Liite 2) laatiminen onnistui heti kun tarvittavat liitetiedot oli selvitetty ja laadittu. Liitteessä 2 tasekirjan runko on Osuuskunta X:n, mutta kaikki tiedot ovat keksittyjä. Myös Tase-erittelyt ja tuloslaskelmaerittelyt laadittiin, mutta niitä ei kuitenkaan esitetä liitteissä, koska ne eivät kuulu rekisteröitäviin tietoihin. Tilinpäätöksen rekisteröimiseen löytyy PRH:n Internet-sivuilta hyvät ja selkeät ohjeet, joiden perusteella rekisteröiminen oli helppo tehdä.

9 TULOVEROTUS

Verotettava tulo voi syntyä kolmesta eri tulolähteestä. Näitä tulolähteitä ovat elinkeinotoiminta, maataloustoiminta ja muu toiminta. Jokaista toimintaa verotetaan oman tuloverolain mukaan, josta johtuen yrityksellä voi olla useamman tuloverolain mukaan verotettavaa tuloa. Yksityisillä henkilöillä ne jaetaan vielä ansio- ja pääomatuloihin, mutta yritysten tuloverotuksessa tätä

jakoa ei tehdä. (Myrsky & Ossa 2008, 57.) Tässä luvussa perehdytään osuuskunnan elinkeinotoiminnan verotukseen.

9.1 Elinkeinotoiminnan tulot

Tulot ovat verotettavaa tuloa, jos ne saadaan elinkeinotoiminnasta rahana tai sen arvoisena etuutena (EVL 4§). Lähtökohtana on, että yleensä kaikki realisoituneet tulot ovat verotettavaa tuloa (Myrsky & Ossa 2008, 128). Elinkeinoverolain 5 pykälässä on listattu yksityiskohtaisemmin verotettavia tuloja ja oikaisueriä (EVL 5§). Tulo voi olla osittain tai kokonaan verovapaata. Verovapaita tuloja on listattu elinkeinoverolain 6 pykälässä (EVL 6§.)

9.2 Vähennyskelpoiset ja vähennyskelvottomat menot, menetykset ja muut erät

Menojen ja menetyksien vähennyskelpoisuus koskee tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuvia menoja ja menetyksiä (EVL 7§). Vähennyskelpoisuuden kannalta menojen ei ole tarvinnut tuottaa tuloa, mutta niiden suorittamisen tarkoituksena on täytynyt olla tulonhankkiminen tai säilyttäminen. Lähtökohtana on, että kaikki edellä mainitun tarkoituksen mukaiset todelliset menot ja menetykset ovat yleensä, joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta, täysimääräisesti vähennyskelpoisia. Verovapaan tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuvat menot eivät ole vähennyskelpoisia. Tällaisten menojen ja tulojen erotus saadaan kuitenkin yleensä vähentää, jos menot ovat suuremmat kuin tulot. (Myrsky & Ossa 2008, 133-135.) Esimerkkinä yhteisön verottomasta tulosta voidaan mainita pääomansijoitukset, joka tarkoittaa osuuskunnan tapauksessa osuuspääomaa (Myrsky & Ossa 2008, 129). Myöskään liittymismaksut, kuten esimerkiksi kaukolämpöverkkoon liittymisestä aiheutuva liittymismaksu, ei ole vähennyskelpoinen sillä sen etu on palautettavissa maksajalleen tai siirrettävissä kolmannelle henkilölle (EVL 2:16§).

Menetykset kohdistuvat yleensä rahoitusomaisuuteen ja ovat vähennyskelpoisia, mutta vähennyskelpoisuus ei ole aina ehdoton (Myrsky & Ossa 2008, 138). Vähennyskelpoisia menetyksiä on lueteltu laissa elinkeinotulon verottamisesta 2. luvussa.

Mikäli osuuskunta maksaa jäsenilleen ylijäämänpalautusta, saadaan se vähentää jaettavan verovuoden tuotoista osuuskunnan verotuksessa (Myrsky & Ossa 2008, 140-141). Tässä työssä ei perehdytä tarkemmin osuuskunnan ylijäämän palautuksen perusteisiin tai sen verotettavuuteen jäsenien henkilökohtaisessa verotuksessa.

9.3 Verotettavan tuloksen laskeminen

Elinkeinotoiminnan tulos saadaan vähentämällä verovuodelle jaksotetuista tuloista vähennyskelpoiset menot. Veroilmoituslomakkeelle merkitään tuotot ja kulut tuloslaskelman muotoon. Veronalaisen tulon sekä vähennyskelpoisten menojen osuus ilmoitetaan erikseen. Vaihtoehtoisesti verotettava tulo voidaan laskea oikaisemalla tulosta erillä, joiden käsittely eroaa verotuksessa tilinpäätöksen käsittelystä. (Tomperi 2007, 68.) Kaavassa 2 on esitetty vaihtoehtoinen tapa laskea lopullinen verotettava tulo.

+/-	Tuloslaskelman voitto / tappio
+	Tuloverot
+	Kuluiksi kirjatut vähennyskeltottomat menot
-	Tuotoiksi kirjatut verovapaat tulot
+/-	Jaksotuksesta johtuvat erot
+/-	Muut oikaisut
=	Verovuoden verotettava tulo
-	Vahvistetut tappiot
=	Lopullinen verotettava tulo

Kaava 2. Lopullisen verotettavan tulon laskukaava (Tomperi 2007, 68)

9.4 Yhteisön verotus

Rekisteröityä osuuskuntaa verotetaan yhteisöä koskevien säännösten mukaan ja rekisteröimätöntä elinkeinoyhtymän tavoin (Osuuskuntien verotuksesta 2006). Yhteisöä verotetaan sen kaikista tuloista (Yhteisön verotus 2008). Sitä verotetaan elinkeinoverolain mukaan kun se harjoittaa elinkeinotoimintaa. Tuloverolain säännösten mukaan verotetaan muuta tulonhankkimistoimintaa ja maataloustoimintaa verotetaan maatilatalouden tuloverolain mukaan. (Osuuskuntien verotuksesta 2006.) Yhteisö maksaa veroja 26 % kaikista verotettavista tuloistaan (Yhteisön verotus 2008).

9.5 Ennakkoperintä

Ennakkoperintä toimitetaan valtiolle, kunnalle, seurakunnalle ja kansaneläkelaitokselle (EPL 1:1§). Ennakkoperinnän toimittaminen tapahtuu joko ennakonpidätyksenä tai ennakonkantona (EPL 1:2§). Ennakkoperintä on ensisijainen vaihtoehto (EPL 1:9§). Ennakonpidätyksen ja ennakonkannon ero on se, että ennakonpidätyksen toimittaja on suorituksen maksaja ja ennakonkannosta huolehtii suorituksen saaja itse. Veronsaajalle ennakkoperinnän etuna on se, että verot kertyvät oikeaan aikaan ja oikean määräisinnä. Verovelvollisen kannalta ennakkoperintä on hyvä, sillä sen ei tarvitse maksaa paljon veroja yhdellä kertaa vaan ne ajoittuvat eri ajankohdille. Ennakonkannosta on kyse silloin kun suorituksen saaja maksaa itse ennakkoveron. (Myrsky & Ossa 2008, 327.)

Jos toiminnasta saatua korvausta ei pidetä palkkana eikä urheilijan palkkiona, voi elinkeinotoimintaa, maataloutta tai muuta tulonhankkimistoimintaa harjoittava hakeutua merkittäväksi ennakkoperintärekisteriin. Jos maksettu suoritus on ennakonpidätyksen alainen ja saajaa ei ole merkitty ennakkoperintärekisteriin, jää ennakonpidätys suorituksen maksajan toimitettavaksi. (EPL 2:25§.)

Ennakkoperinnässä palkka on laaja käsite, mutta se on myös tärkein ennakkoperinnän piiriin kuuluva tulo (Myrsky & Ossa 2008, 328). Työnantaja vastaa ennakonpidätyksen toimittamisesta ja maksamisesta, samoin kuin palkasta maksettavan työnantajan sosiaaliturvamaksun maksamisesta (EPL 2:14§). Ennakonpidätys toimitetaan työstä maksettavista korvauksista aina silloin kun suorituksen saaja ei ole merkitty ennakkoperintärekisteriin (Myrsky & Ossa 2008, 333).

Yhteisön ennakkoverot huomioidaan tilikausittain ja siihen huomioidaan ne erät, joiden eräpäivä on ollut verotusta koskevana vuonna ja ne on maksettu viimeistään kuukauden ennen kuin verotus päättyy. Jos ennakkoja ei ole maksettu tarpeeksi, joutuu yhteisö maksamaan jäännösveroa ja yhteisökorkoa lopullisessa verotuksessa. Yhteisökoron voi välttää kokonaan maksamalla täydennysmaksun viimeistään neljän kuukauden kuluttua tilikauden

päättymiskuukauden lopusta. Jos ennakveroja on maksettu liikaa, saadaan veronpalautusta. Veronpalautuksen lisäksi verovirasto maksaa veronpalautukselle yhteisökorkoa. Yhteisöllä on oikeus hakea ennakveron alentamista neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä, tällöin aiheeton ennakvero poistetaan. (Yhteisön verotus 2008.)

9.7 Veroilmoitus

Verovelvollisen tulee ilmoittaa veroviranomaiselle veronalaiset tulonsa, tuloista tehtävät vähennykset, varat ja velat. Näiden lisäksi ilmoitetaan muut tiedot, joilla on vaikutusta verotukseen. Yhteisöt, yhtymät ja kaikki muut verovelvolliset antavat veroilmoituksen ilman erillistä kehotusta. (VML 2:7§.)

Veroilmoitus (Liite 3) toimitetaan verovirastoon ja sen mukaan laitetaan vaaditut liitteet. Se voidaan lähettää postitse tai jättää sähköisesti, jolloin myös liitteiden tulee olla sähköisessä muodossa. Jos ilmoitus on jätetty postiin määräajassa, se katsotaan annetuksi oikeaan aikaan. Sähköisesti annettu veroilmoitus katsotaan annetuksi sillä hetkellä, kun se on verohallinnon saatavilla ilmoituspalvelusta. Osuuskuntien pääverolomake on 6B. (Yhteisön verotus 2008.) Jos verovelvollinen ei anna veroilmoitusta tai se ei voi oikaistunakaan olla verotuksen peruste, toimitetaan verotus arvioimalla. Verotus toteutetaan arvioimalla myös silloin kun annettu ilmoitus poikkeaa ilmeisesti muiden samalla alalla ja samankaltaisissa olosuhteissa toimivien verovelvollisten antamista ilmoituksista siten, että tuloja on ilmoitettu vähemmän. (VML 4:27§). Jos veroilmoitusta ei kokonaisuudessaan hoideta asian mukaisella tavalla, voidaan määrätä veron korotusta. Veronkorotuksen määräämisestä säädetään Laki verotusmenettelystä 4. luvun 32.pykälässä. Kyseessä olevasta lain kohdasta tulee ilmi missä tapauksessa veronkorotusta voi joutua maksamaan ja sen enimmäismäärä. (VML 4:32§.)

9.8 Verojen maksaminen ja verotuksen päätyminen

Maksettavaksi tulevia veroja verrataan maksettuihin ennakveroihin. Jos veroja on maksettu liikaa, verovirasto palauttaa liikaa maksetun määrän ja ennakonpalautukselle lasketun koron palautuskorkona tai palautettavana yhteisökorkona. Mikäli ennakveroja on maksettu liian vähän, peritään

puuttuva osa verolipulla. Maksettavaksi tulee myös korkoa yhteisökoron tai jäännösveron koron muodossa. (Tomperi 2007, 21, VML 34-47§.)

Verovelvollinen saa verotuspäätöksen, jossa on selvitetty verotuksen perusteet. Lisäksi se saa muutoksenhakuohjeet, sekä verotustodistuksen. Laki verotusmenettelystä 49 pykälä säätelee verotuksen päättymisestä. Verotus päättyy viimeistään seuraavan kalenterivuoden lokakuun loppuun mennessä (VML 4:49§). Yhteisöjen verotuksen päätyminen riippuu tilikauden päättymisestä, sillä verotus päättyy kymmenen kuukauden kuluttua siitä. Jos tilikausia on useampia ja ne päättyvät eri aikaan, verotuksen päätyminen lasketaan viimeisimmän tilikauden päättymisen mukaan. (Yhteisön verotus 2008.)

9.9 Osuuskunta X:n verotus

Osuuskunta on rekisteröity, joten sitä verotettiin yhteisöä koskevien säännösten mukaan. Osuuskunta ei maksanut ennakoveroja, vaan kirjanpitäjät laskivat maksettavaksi tulevat verot ja maksoivat ne ennakontäydennyksenä. Verot maksettiin välittömästi ja siten vältettiin yhteisökorolta. Kirjanpitäjät täyttivät esitätetyn veroilmoituksen, lomakkeen 6B, kokosivat siihen tarvittavat liitteet ja lähettivät tiedot postissa verovirastolle.

Osuuskunnan verotettavan tulon ja vähennettävien menojen osalta ei ollut suuria ongelmia, mutta joitakin yksittäisiä kohtia jouduttiin hieman pohtimaan. Esitätetty veroilmoitus saatiin kuitenkin täytettyä melko helposti ja verot laskettua. Eniten pohdintaa aiheutti menetelmä, jolla verot tulisi maksaa. Tarkastelimme asiaa taloushallinnon tiimin kanssa Internetistä ja varmistimme asian vielä verovirastosta, jotta siihen ei tarvitsisi enää myöhemmin puuttua.

10 POHDINTA

Kirjanpito, tilinpäätös ja verotus ovat hyvin pitkälti lakeihin ja asetuksiin perustuvaa, joten kirjanpitäjän on oltava perillä lakiteksteistä ja kirjanpitoasetuksesta, sekä osattava soveltaa ne käytäntöön. Lisäksi käytännön toteutukseen vaikuttaa kutakin yritysmuotoa koskeva erityislainsäädäntö. Koulussa teoriatunneilla ei ole mitenkään mahdollista perehtyä näihin yksityiskohtaisesti, joten paljon jäi selvitettävää ja

ymmärrettävää. Tämän vuoksi oli mielenkiintoista perehtyä asiaan tietäen siitä olevan suurta hyötyä työelämään siirryttäessä.

Osuuskunta X:n kirjanpitoon vaikutti edellä mainittujen asioiden lisäksi osuuskunnan säännöt siltä osin kuin ne koskevat taloushallintoa. Juokseva kirjanpito sujui ilman suurempia ongelmia, vaikkakin joitakin kirjauksia jouduttiin alkuperäisen kirjaamisen jälkeen oikaisemaan. Tämä johtui lähinnä siitä, että selkeitä kohdistamissääntöjä ei heti alussa sovittu ja näkemuserot saattoivat johtaa erilaisiin liiketapahtumien kohdistamisiin. Kirjanpitäjiä oli useampi, joten kirjausten kohdistamisesta saatettiin olla useampaa mieltä.

Tilinpäätöksen laatiminen oli haastavaa mutta samalla palkitsevaa oppimisen kannalta. Matkan varrella tutuksi tuli teorian lisäksi käytännön toteutus ja siten selkeämpi kokonaiskuva siitä miten kaikki asiat liittyvät toisiinsa. Tuloslaskelman ja taseen laatiminen oli helpoin osa tilinpäätöstä ja eniten vaikeuksia tuotti tilinpäätöksen liitetiedot. Yksi syy tähän on varmasti se, että tuloslaskelman ja taseen laatimiseen perehdyttiin hyvin koulussa ja niiden harjoitteluun käytettiin aikaa toisin kuin tilinpäätöksen liitetietojen laatimiseen.

Verotuksesta saatiin postissa verohallituksen julkaisu yhteisön verotus 2008, jossa on selkeät ja hyvät ohjeet verotuksen käytännön toteutuksesta. Sen avulla saatiin täytettyä yhteisöä koskeva esitäytetty veroilmoitus. Perehtymällä asiaan verot saatiin laskettua ja maksettua ajallaan.

Arvonlisäverotuksessa ei tullut missään vaiheessa suurempia ongelmia, vaan ne saatiin aina laskettua ja maksettua määräaikaan mennessä. Tähän oli hyvänä apuna sähköinen kirjanpito-ohjelma, jolla kirjanpito hoidettiin. Vaikka kaikki sen raportit eivät pitäneet paikkaansa, arvonlisäveroraportti piti. Arvonlisäveroa jouduttiin oikaisemaan kerran, oikaisuun johtanut virhe johtui kirjausvirheestä kirjanpidossa.

Budjetointi oli erilaista eri projektien kohdalla. Projektien luonteen vuoksi ne erosivat paljonkin toisistaan. Osa projekteista vaati rahallista panostusta enemmän kuin toiset ja osa ei vaatinut rahallista panostusta ollenkaan.

Osuuskunta X:n toimintaa oli vaikeaa ennustaa, sillä etukäteen ei voitu tietää,

millaisia projekteja osuuskunnalle tultaisiin tarjoamaan ja mitä projekteja vastaanotettaisiin. Projektit menivät osittain myös päällekkäin. Budjeteissa pysyminen ei ollut itsestäänselvyys, mutta siihen auttoivat jatkuva tarkkailu ja päivittäminen.

Tässä opinnäytetyössä teorialla oli merkittävä osuus. Työtä tehdessä perehdyttiin useisiin eri lähteisiin, joten se opetti lukemaan lähteitä kriittisesti, sekä etsimään ja käyttämään luotettavia lähteitä. Eniten vaikeuksia tuotti lakitekstien lukeminen ja ymmärtäminen. Lakitekstien avuksi löytyi kuitenkin paljon kirjallisuutta, mikä auttoi alkuun. Itsenäinen työskentely ja erityisesti opinnäytetyön saattaminen kirjalliseen muotoon hyvin lyhyessä ajassa oli haaste. Aikataulussa pysyminen onnistui kuitenkin melko hyvin. Käytännön kannalta olisi ollut parempi perehtyä teorian tietoon ennen varsinaista tilinpäätöksen tekemistä. Nyt toiminnallisen työn aikana kokonaisuutta oli vaikea hahmottaa, koska asioita joutui jatkuvasti selvittämään ja tarkistamaan vaiheittain. Opinnäytetyön tekeminen toi paljon varmuutta tulevaisuuden työmahdollisuuksia ajatellen. Työn tarkoituksena oli olla apuna osuuskunta X:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja verotuksen käytännön toteuttamiselle seuraavalla tilikaudella, sekä muille opiskelijoille ja kirjanpidosta kiinnostuneille. Työssä pyritään esittämään asiat selkeästi, joten se voi innostaa muita opiskelijoita tai aloittelevia kirjanpitäjiä ottamaan vastaanlainen haaste vastaan. Yrityksen perustamista suunnitteleville työ voi olla apuna valittaessa yritysmuotoa.

LÄHTEET

Alhola K., Koivikko A., Rätty P. & Tuominen O. 2001. Kirjanpidosta tilinpäätökseen., 2. uudistettu painos. Porvoo: WSOY.

Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501

Ennakkoperintälaki 20.12.1996/1118

Eskola, A. & Mäntysaari, A. 2006. Menestys-Kannattavuuden hallinnan perusteet. Keuruu: Anne Mäntysaari ja kustannusosakeyhtiö Otava.

ICA Member Organisations 2009. Saatavissa:
www.ica.coop/members/index.html [Viitattu 8.7.2009].

Introduction to ICA 2009. Saatavissa: <http://www.ica.coop/ica/index.html>
[Viitattu 8.7.2009].

Kinnunen, J., Laitinen, E., Laitinen, T., Leppiniemi, J. & Puttonen, V. 2004. Mitä on yrityksen taloushallinto. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360.

Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558.

Leppiniemi, J. & Kykkänen, T. 2005. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta., 4.uudistettu painos. Vantaa: Dark Oy.

Leppiniemi, J., Kykkänen, T. & Toiviainen, K. 2005. Tuloslaskenta ja harjoitukset. Vantaa: Dark Oy.

Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2005. Hyvä tilinpäätöskäytäntö., 5. Uudistettu painos. Juva: WSOY.

Myrsky, M. & Ossa, J. 2008. Verotuksen perusteet. Helsinki: Talentum Media Oy.

Osuuskuntalaki 28.12.2001/148.

Osuuskunta X:n säännöt 13.12.2008 ja 3.10.2008.

Osuuskunta X:n tilinpäätös 2008. Tililuettelo.

Patentti- ja rekisterihallitus. 2008. Tilinpäätökseen kuuluvien lisätietojen toimittaminen. Saatavissa:

http://www.prh.fi/stc/forms/tilinpaatoksen_lisatiedot.pdf [Viitattu 28.6.2009].

Patentti- ja rekisterihallitus. 2007. Tilinpäätöksen rekisteröintiohje. Saatavissa: http://www.prh.fi/stc/forms/tilinpaatoksen_rekisterointi.pdf [Viitattu 28.6.2009].

Osuustoiminta tutuksi. 2009. Pellervo. Saatavissa:

http://www.pellervo.fi/kalvot/osuustoiminta_tutuksi2008.ppt [Viitattu 8.7.2009].

Perälä, S. & Perälä, J. 2003. Yhdistyksen ja säätiön talous, kirjanpito ja verotus. Juva: WSOY.

Stenbacka, J., Mäkinen, I. & Söderström, T. 2004. Kannattavuuden avaimet, 1-2. painos. Vantaa: Dark Oy.

Takala, T. 2009. Vuoden 2010 alv-muutokseen varautuminen on syytä aloittaa viipymättä. Saatavissa: <http://www.yrittajalinja.fi/uutiset.html?200> [Viitattu 16.8.2009].

Tomperi, S. 2007. Käytännön kirjanpito. Helsinki: Edita Prima Oy.

Tomperi, S. 2007. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu., 22. uudistettu painos. Helsinki: WSOY oppimateriaalit Oy.

Elintarvikkeiden ja rehujen arvonlisävero alenee. 2009. Verohallinto. Saatavissa:

http://www.vero.fi/?article=8159&domain=VERO_MAIN&path=5,39,482&language= [Viitattu 16.8.2009].

Osuuskuntien verotuksesta. 2009. Verohallinto. Saatavissa:

http://www.vero.fi/?article=4791&domain=VERO_MAIN&path=5,40,87&language=FIN [Viitattu 13.7.2009].

Valvontailmoituksen täyttöohjeet 2008. 2007. Verohallitus. Saatavissa:

<http://www.vero.fi/nc/doc/download.asp?id=3752;288785> [Viitattu 22.6.2009].

Yhteisön verotus 2008. 2008. Verohallitus. Saatavissa:

<http://www.vero.fi/nc/doc/download.asp?id=6071;341286> [Viitattu 20.7.2009].

Yhteisö- ja yritystietojärjestelmä. 2009. [Viitattu 4.6.2009].

Äärilä, L. & Nyrhinen, R. 2002. Arvonlisäverotus käytännössä. 4. uudistettu painos. Porvoo: WSOY.

VALVONTAILMOITUS

Liite 1

X

Mallinumerot:

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Lomakkeen tiedot luetaan optisesti.
Käsin täytettäessä käytetään mallien mukaisia merkkejä.
Tiedot ilmoitetaan euroina ja sentteinä.
Pisteitä, pilkkuja tai muita ylimääräisiä merkkejä ei saa käyttää.

010 Y-tunnus

X

ARVONLISÄVERON TIEDOT			TYÖNANTAJASUORITUSTEN TIEDOT		
Rahayksikkö euro	052 Kohdekuukausi kkvvvv		Rahayksikkö	052 Palkanmaksukuukausi kkvvvv	
Vero kotimaan myynnistä verokannoittain	euro	snt	St-maksun alaiset:	euro	snt
201 22 %:n vero			501 palkat		
202 17 %:n vero			502 lähdeveron alaiset palkat		
203 8 %:n vero			Suoritukset, joista ei makseta st-maksua: (Eläkkeet, työkorvaukset yms.)		
205 Vero tavaraostoista muista EU-maista			503 ennakonpidätyksen alaiset		
206 Kohdekuukauden vähennettävä vero			504 lähdeveron alaiset		
207 Edellisen kuukauden negatiivinen vero			505 Toimitettu ennakonpidätys		
208 Maksettava vero (+)/ Seuraavalle kuukaudelle siirrettävä negatiivinen vero (-)			506 Liikaa suoritetun ennakonpidätyksen vähennys		
209 Veroton liikevaihto (ks. täyttöohje)			507 Työnantajan st-maksu		
210 Tavarantoimittajien myynti muihin EU-maihin			508 Liikaa suoritetun st-maksun vähennys		
211 Tavarantoimittajien ostot muista EU-maista			509 Lähdevero palkoista, eläkkeistä, työkorvauksista, urheilijan ja taiteilijan palkkioista yms.		
056 Ei ALV-toimintaa kkvvvv - kkvvvv			510 Liikaa suoritetun lähdeveron vähennys		
			056 Ei palkanmaksua kkvvvv - kkvvvv		
041 Yhteyshenkilö			042 Puhelinnumero		
			043 Faksi		

X

Osuuskunta X
Tasekirja
21.9.2007 – 31.12.2008

Tämä tasekirja on säilytettävä 31.12.2018 asti.

Osuuskunta X

Tilinpäätös tilikaudelta 21.9.2007 – 31.12.2008

Sisällys	Sivu
- Sisällysluettelo	2
- Tase	3
- Tuloslaskelma	4
- Liitetiedot	4-5
- Kirjanpitokirjojen luettelo	6
- Tositteiden säilytystavat	6
- Tilinpäätöksen allekirjoitukset	6

Tasekirja on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä eli 31.12.2018 asti (KPL 2:10§).

Tilikauden tositeaineisto on säilytettävä vähintään 6 vuotta sen vuoden lopusta, jona tilikausi on päättynyt eli 31.12.2014 (KPL2:10§).

TASE 31.12.2008

Vastaavaa

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Perustamismenot	<u>798,00</u>	798,00
-----------------	---------------	--------

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Lyhytaikaiset

Myyntisaamiset	4 106,95	
----------------	----------	--

Muut saamiset	<u>871,65</u>	4 978,60
---------------	---------------	----------

Rahat ja pankkisaamiset		<u>36 930,36</u>
-------------------------	--	------------------

Vastaavaa yhteensä		<u>42 706,96</u>
---------------------------	--	-------------------------

TASE 31.12.2008

Vastattavaa

OMA PÄÄOMA

Osuuspääoma		1 500,00
-------------	--	----------

Tilikauden voitto (tappio)		27 980,90
----------------------------	--	-----------

VIERAS PÄÄOMA

Lyhytaikainen

Ostovelat	610,00	
-----------	--------	--

Muut velat	2 476,63	
------------	----------	--

Siirtovelat	275,45	
-------------	--------	--

Tuloverot	<u>9 863,98</u>	13 226,06
-----------	-----------------	-----------

Vastattavaa yhteensä		<u>42 706,96</u>
-----------------------------	--	-------------------------

TULOSLASKELMA	21.9.2007 - 31.12.2008	
LIIKEVAIHTO		73 476,85
Liiketoiminnan muut tuotot		1 942,85
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	19 154,65	
Ulkopuoliset palvelut	<u>8 314,53</u>	27 469,18
Liiketoiminnan muut kulut		<u>10 347,25</u>
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)		37 603,27
Rahoitustuotot ja kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot	<u>335,11</u>	<u>335,11</u>
VOITTO (TAPPIO)		
ENNEN		
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		37 938,38
Tilinpäätössiirrot		
Tuloverot		9 863,98
Muut välittömät verot		<u>93,50</u>
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		<u><u>27 980,90</u></u>

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilikausi 21.9.2007–31.12.2008 on Osuuskunta X:n ensimmäinen tilikausi ja on siitä syystä kalenterivuotta pidempi. Tästä johtuen myöskään edellisen tilikauden vertailukelpoisia lukuja ei ole.

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Muut saamiset koostuvat edellisten kuukausien arvonnisäverosaamisista.

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Siirtovelat koostuvat maksamattomista, seuraavalle tilikaudelle maksettaviksi siirtyvistä kilometrikorvauksista. Muut velat koostuvat seuraavalle tilikaudelle siirtyvistä arvonnisäveroveloista.

Liitetietoja henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä

Osuuskunta X:ään kuuluu 15 jäsentä, jotka ovat kaikki olleet mukana toiminnassa osuuskunnan perustamisesta lähtien. Osuuskunnan säännöissä on määrätty hallituksen kokoonpanosta, että ensimmäisen hallituksen toimintakausi on 13.9.2007–18.9.2008. Ensimmäiseen hallitukseen toimintakautena osuuskunnan kokoonpano oli seuraavanlainen:

Merja Virtanen, puheenjohtaja
Liisa Lakkinen, sihteeri
Suvi Ketonen, hallituksen jäsen
Janne Lonka, hallituksen jäsen
Mikko Miettinen, hallituksen jäsen
Maija Markka, hallituksen jäsen
Juuso Järvelä, hallituksen jäsen
Kalle Kempparinen, hallituksen jäsen

Kaisa Koskinen, osuuskunnan jäsen
Minna Sutelainen, osuuskunnan jäsen
Juho Korpela, osuuskunnan jäsen
Aleksi Kervinen, osuuskunnan jäsen
Marjukka Mäkinen, osuuskunnan jäsen
Martta Mekkonen, osuuskunnan jäsen
Mauri Korpi, osuuskunnan jäsen

Osuuskunnan hallitus vaihtui 18.9.2008, jolloin osuuskunnan kokoonpano muuttui seuraavanlaiseksi:

Mauri Korpi, puheenjohtaja
Martta Mekkonen, sihteeri
Marjukka Mäkinen, hallituksen jäsen
Aleksi Kervinen, hallituksen jäsen

Juho Korpela, hallituksen jäsen
Minna Sutelainen, hallituksen jäsen
Kaisa Koskinen, hallituksen jäsen

Merja Virtanen, osuuskunnan jäsen
Liisa Lakkinen, osuuskunnan jäsen
Suvi Ketonen, osuuskunnan jäsen
Janne Lonka, osuuskunnan jäsen
Mikko Miettinen, osuuskunnan jäsen
Maija Markka, osuuskunnan jäsen
Juuso Järvelä, osuuskunnan jäsen
Kalle Kempparinen, osuuskunnan jäsen

Hallituksen esitys ylijäämän käytöstä

Taseen osoittamasta ylijäämästä siirretään viisi prosenttia vararahastoon. Hallituksen esityksen mukaan ylijäämää ei jaeta kuluneelta tilikaudelta.

Kirjanpitokirjojen luettelo

- Sidottu tasekirja
- Tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt yhtenä niteenä
- Tilikartta

Tositteiden lajit

Myynti- ja ostolaskut sekä rahaliikennetositteet ovat yhtenä tositelajina (tositteet 1-678).

Tositteiden säilytystapa

Tilikauden tositteet säilytetään arkistoituna yhtiön tiloissa arkistokansioissa paperitositteina kirjausjärjestyksessä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt, eli 31.12.2014 asti.

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 1.4.2009

Mauri Korpi

Mauri Korpi

Kaisa Koskinen

Kaisa Koskinen

T

Verohallinnon yksikön nimi ja osoite

Verovelvollisen nimi ja osoite

**ELINKEINOTOIMINNAN VEROILMOITUS
YHTEISÖ**

Tyhjennä lomake

T

Y-tunnus	197	Ilmoituksen saapumispvmm
Tilikausi (ppkkvvvv - ppkkvvvv)		
092	☐	Postiosoite on muuttunut
167	☐	Kiinteä toimipaikka ulkomailla
168	☐	Osakkaana väilyhteisössä
172	☐	Osakkaana ulkomaaisessa yhtymässä
173	☐	Tilinpäätös kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukainen
181	☐	Liiketoimia on tehty etuyhteydessä olevan kanssa (VML 31.2 §)
182	☐	Yhtiöllä on velvollisuus laatia siirtolinnoitteludokumentointi (VML 14 a §)
174	☐	Yhtiö on verovuonna siirtänyt liiketoimintakokonaisuuden EVL 52 d §:n mukaisesti
176	☐	Yhtiö on verovuonna ollut hankkivana osapuolena EVL 52 f §:n mukaisessa osakevaihdossa

Jos esitetyt 6B-lomake on käytettävissä, palauta Internet-lomakkeen välissä tai siirrä viereiseen lokeroon esitetyttyyn lomakkeeseen valmiiksi täytetyt tiedot.

Tätä lomaketta käyttävät mm. osakeyhtiö ja osuuskunta.

6B

2008

Toimiala	175	☐	Toimiala on muuttunut
Toimipaikan osoite (ellei ole sama kuin verovelvollisen postiosoite)	092	☐	Toimipaikan osoite on muuttunut
Pankkiyhteys (ks. täyttöopas)	093	☐	Pankkitilin numero on muuttunut (ks. täyttöopas)
Veroilmoitusta täydentäviä tietoja antaa (nimi, puhelin)			

I Osakkeenomistajat sekä heille ja heidän omaisilleen suoriteperusteisesti kirjatut suoritukset (palkkoja tai osinkoja ei ilmoiteta tässä kohdassa) sekä osakaslainojen yhteismäärä tilikauden lopussa. Tiedot osakkaista on ilmoitettava, vaikka vuokria yms. ei ole maksettu.

a)	Nimi	Osakkeiden lukumäärä	Suoritus		Suoritus		Osakaslainat	
			euro	snt	euro	snt	euro	snt
a)			Vuokrat		Luovutukset			
b)			Korot		Muut			
a)			Vuokrat		Luovutukset			
b)			Korot		Muut			
a)			Vuokrat		Luovutukset			
b)			Korot		Muut			
a)			Vuokrat		Luovutukset			
b)			Korot		Muut			

Osakkeenomistajia on enemmän kuin 4. Lisälomake (lomake 72) on täytetty.

30521

II Yhtiön omistamat huoneistot ja kiinteistöt, joita yrittäjäosakas tai hänen perheensä on verovuonna käyttänyt asuntona ¹⁾

Osakkaan henkilötunnus	Kiinteistön tai kiinteistö-/asunto-osakeyhtiön nimi	Kayttöaika asuntona ppkkvvvv - ppkkvvvv	Nettovarallisuuslaskelmassa käytetty arvo	euro	snt

III Yhtiön tilinpäätöksen vahvistaminen ja päätös voitonjaosta

183 Tilinpäätös on vahvistettu yhtiökokouksessa	537 Osingonjakopäätös tehty (ppkkvvvv)	538 Osinko on nostettavissa (ppkkvvvv)	522 Jaettavaksi päätetty osinko yhteensä	euro	snt	293 Vapaan oman pääoman rahastosta jaettavaksi päätetty määrä	euro	snt
☐ Kyllä								

IV Osakepääoman muutokset tilikauden päättymisen jälkeen ja yhtiön hallussa olevat omat osakkeet

Osakepääomaa korotettiin	euro	snt	Osakepääomaa alennettiin	euro	snt	Osakkeiden lukumäärä muutoksen jälkeen, kpl	Nimellisarvo/kirjanpidollinen vasta-arvo	euro	snt
591			592			580	582		
Uuden osakkeen merkintähinta	euro	snt	Merkintähintaa on käytettävä uuden osakkeen matemaattisena arvona			Korotus	Yhtiö on lunastanut/hankkinut/tuovuttanut omia osakkeitaan		Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden lukumäärä tilikauden päättyessä, kpl
583			585 ☐ Kyllä ☐ Ei			565 ☐ Maksullinen ☐ Maksuton	586 ☐ Kyllä		571

VEROH 3052 /14 1.2008

1) Yrittäjäosakkaalla tarkoitetaan johtavassa asemassa olevaa henkilöä, joka yksin tai yhdessä perheensä kanssa omistaa yli puolet yhtiön osakkeista tai osakkeiden luottamasta äänimäärästä (TEL 2.7 §). 2) Maksetuista osingoista on aina annettava myös vuosi-ilmoitus.

T

T

V Tuloverolaskelma A Elinkeinotoiminnan tuotot		6B	Y-tunnus		euro	snt
Liikevaihto		330				
Valmistus omaan käyttöön		331				
Liiketoiminnan muut tuotot					euro	snt
Käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoitot ja purkuvoitot (erittely lomakkeella 71A ja/tai 71B)	332					
Veronalainen osuus (EVL 6b ja 51d §) (erittely lomakkeella 71B)		333				
Muun käyttöomaisuuden luovutusvoitot		334				
Saadut avustukset ja tuet		335				
Muut liiketoiminnan muut tuotot		336				
Rahoitustuotot						
Saadut osingot (erittely lomakkeella 73)	337					
Veronalainen osuus (EVL 6a §)		338				
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä		339				
Korkotuotot omistusyhteisyrityksiltä		340				
Muut korkotuotot		341				
Voitto-osuudet yhtiöistä	342					
Tulo-osuuksien veronalainen osuus (TVL 16 ja 16a §)		343				
Rahoitusomaisuuden luovutusvoitot		344				
Muut rahoitustuotot		345				
Palautuvat arvonalennukset	346					
Veronalainen osuus (EVL 5a §)		347				
Satunnaiset tuotot	348					
Veronalainen osuus		349				
Varausten vähennykset	350					
Veronalainen osuus (EVL 43 ja 47 §)		351				
Osuus väliyhteisön tuottoon (erittely lomakkeella 74)		352				
Muut veronalaiset tuotot (ei tilikauden tulolaskelmassa)		353				
ELINKEINOTOIMINNAN VERONALAISET TUOTOT YHTEENSÄ		354				
Henkilökohtaisen tulolähteen tuotot ja veronalainen luovutusvoitto (erittely lomakkeella 7A)		355				
Maatalouden tulolähteen tuotot		356				
Veronpalautus	357					
Tuloslaskelman muut verottomat tuotot	358					
B Elinkeinotoiminnan kulut						
Materiaalit ja palvelut		359				
Ostot ja varastojen muutokset		360				
Ulkopuoliset palvelut		361				
Henkilöstökulut		362				
Palkat ja palkkiot		363				
Eläkekulut		364				
Muut henkilösivukulut		365				
Poistot ja käyttöomaisuuden arvonalentumiset		366				
Poistot	366					
Vähennyskelpoinen osuus (EVL 24, 30-34, 36-41 §) (erittely lomakkeella 62)		367				
Käyttöomaisuuden arvonalentumiset	367					
Vähennyskelpoinen osuus (EVL 42 §)		368				

30522

T

B Elinkeinotoiminnan
kulut

Y-tunnus

6B

euro

snt

T

Liiketoiminnan muut kulut		368			euro	snt
Edustuskulut						
Vähennyskelpoinen osuus (EVL 8 § kohta 8)				369		
Annetut lahjoitukset		370				
Vähennyskelpoinen osuus (mm. TVL 57 §)				371		
Käyttöomaisuusosakkeiden luovutustappiot ja purkutappiot (erittely lomakkeella 71A ja/tai 71B)		372				
Vähennyskelpoinen osuus (EVL 6b ja 51d §) (erittely lomakkeella 71B)				373		
Muun käyttöomaisuuden luovutustappiot				374		
Leasingmaksut				375		
Myyntisaamisten arvonalentumiset				376		
Muut vähennyskelpoiset liiketoiminnan muut kulut				377		
Vähennyskelvottomat kulut		378				
Välittömät verot		379				
Veronkorotukset		380				
Sakot ja muut rangaistumaksut		381				
Fuusiotappio		382				
Käyttöomaisuusosakkeiden arvonalentumiset		383				
Pakolliset varaukset		384				
Muut vähennyskelvottomat kulut						
Rahoituskulut				385		
Korkokulut saman konsernin yrityksille				386		
Korkokulut omistusyhteisyrityksille				387		
Muut korkokulut						
Konsernituki ja saamisten arvonalentumiset (EVL 16 § 1 mom. kohta 7)		388				
Muun rahoitusomaisuuden menetykset ja arvonalentumiset		389				
Vähennyskelpoinen osuus				390		
Rahoitusomaisuuden luovutustappiot				391		
Muut rahoituskulut				392		
Satunnaiset kulut				393		
Varausten lisäykset		394				
Vähennyskelpoinen osuus (EVL 43 ja 47 §)				395		
Muut vähennyskelpoiset kulut (ei tilikauden tuloslaskelmassa)				396		
ELINKEINOTOIMINNAN VEROTUKSESSA VÄHENNYSKELPOISET KULUT YHTEENSÄ				397		
Henkilökohtaisen tulolähteen kulut (erittely lomakkeella 7A)				398		
Maatalouden tulolähteen kulut				399		

30523

TULOS		euro	snt	TAPPIO		euro	snt
		—	—	Erät, joita ei oteta huomioon tappiota vahvistettaessa	504		
Elinkeinotoiminnan tulos	500			Elinkeinotoiminnan tappio	505		
Henkilökohtaisen tulolähteen tulos	501			Henkilökohtaisen tulolähteen tappio	506		
Maatalouden tulolähteen tulos	502			Maatalouden tulolähteen tappio	507		

T

T

T VI Varallisuuslaskelma

6B

Y-tunnus

A Varat		euro	snt
Käyttöomaisuus			
Aineettomat oikeudet	400		
Pitkävaikuttiset menot	401		
Kiinteistöt (erittely lomakkeella 18)	402		
Koneet ja kalusto	403		
Ennakkomaksut	404		
Käyttöomaisuusarvopaperit (erittely lomakkeella 8A)	405		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	406		
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	407		
Muut käyttöomaisuussaamiset	408		
Muu käyttöomaisuus	409		
Käyttöomaisuus yhteensä	410		
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	411		
Keskeneräiset tuotteet	412		
Valmiit tuotteet	413		
Tavarat	414		
Vaihto-omaisuuskiinteistöt	415		
Vaihto-omaisuusarvopaperit	416		
Muu vaihto-omaisuus	417		
Vaihto-omaisuus yhteensä	418		
Rahoitusomaisuus			
Myyntisaamiset	419		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	420		
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	421		
Lainasaamiset	422		
Muut saamiset	423		
Rahoitusomaisuusarvopaperit (erittely lomakkeella 8A)	424		
Siirtosaamiset	425		
Rahat	426		
Pankkisaamiset	427		
Muu rahoitusomaisuus	428		
Rahoitusomaisuus yhteensä	429		
Muut pitkäaikaiset sijoitukset (TVL)			
Arvopaperit	430		
Kiinteistöt	431		
Osakslainat	432		
Muu TVL-omaisuus	433		
Muut pitkäaikaiset sijoitukset (TVL) yhteensä	434		
VARAT YHTEENSÄ	435		

180 Vapaamuotoisia liitteitä (muuta liitteitä kuin verohallinnon lomakkeet, tuloslaskelma, tase, tilintarkastuskertomus tai yhtiökokouksen pöytäkirja) Kyllä Ei

B Velat		euro	snt
Joukkovelkakirjalainat	450		
Vaihtovelkakirjalainat	451		
Lainat rahoituslaitoksilta	452		
Ostovelat	453		
Velat saman konsernin yrityksille	454		
Velat omistusyhteisyrityksille	455		
Velat osakkaille	456		
Siirtovelat	457		
Muut velat	458		
Pääomalainat	459		
VELAT YHTEENSÄ	460		
Lyhytaikaiset velat yhteensä	461		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	462		
NETTOVARALLISUUS - POSITIIVINEN	573		
NETTOVARALLISUUS - NEGATIIVINEN	574		

C Oma pääoma

Sidottu oma pääoma			
Osake- tai osuuspääoma	470		
Muu sidottu oma pääoma	495		
Vapaa oma pääoma			
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	496		
Muut rahastot	497		
Edellisten tilikausien voitto	474		
Edellisten tilikausien tappio	475		
Tilikauden voitto	476		
Tilikauden tappio	477		
Verotettava tulos	—		
Verotuksessa vahvistettava tappio	—		
Verovapaat tuotot	—		
Verotuksessa vähennyskelvottomat kulut	—		
Muut kirjanpidon ja verotuksen tulosten erot	—		
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	478		

VII Tilintarkastus

177 Tilintarkastus suoritettu			
☐ 1 Kyllä ☐ 2 Ei, suoritetaan myöhemmin ☐ 3 Ei, tilintarkastuslain 4 §:n perusteella tilintarkastaja on jätetty vaihtamatta.			
178 Tilintarkastuskertomus ei sisällä tilintarkastuslain 15 §:ssä tarkoitettuja kielteisiä lausuntoja, huomautuksia tai lisätietoja.			

VIII Tappion vähentäminen sekä käyttämättömän hyvityksen vähentäminen veroista (Tämä kohta on aina täytettävä.)

Onko yhteisön osakkeista tai osuuksista vaihtanut yli puolet välittömästi tai välillisesti omistajaa tappiovuoden aikana/käyttämättömän hyvityksen syntymisvuonna tai sen jälkeen muun saannon kuin perinnön tai testamentin vuoksi tai yli puolet sen jäsenistä vaihtunut?			
179 ☐ Ei ☐ Kyllä ☐ 531 Verovuosi, jolloin vaihto on tapahtunut:			

30524

VEROH 3052 /4/ 1.2008

Päiväys	Allekirjoitus ja nimen selvitys
---------	---------------------------------

T

T

Tulosta lomake

Lomakkeen alkuun

Tyhjennä lomake

Lähetätkää lomake liitteineen osoitteella:
Patentti- ja rekisterihallitus, Tilinpäätösasiat,
PL 1150, 00101 Helsinki.
Käyntiosoite: Arkadiankatu 6 A, Helsinki

Yrityksen tiedot

Yritys- ja yhteisötunnus	Tilinpäätöksen/katsauksen kausi _____ - _____
--------------------------	--

Yrityksen toiminimi (virallisessa eli rekisteriin merkityssä muodossa)

Asiamies (kaupparekisterille ilmoituksesta lisätietoja antava henkilö). Nimi, osoite, puhelin, faksi, sähköposti

Tilinpäätöstä koskevat tiedot

Ilmoituksen sisältö

Tilinpäätös Osavuositarkastus Lopputilitys

Yritys on konsernin emoyritys. Tilinpäätös sisältää konsernitilinpäätöksen.

Tilinpäätöksen vahvistamista koskevat tiedot (osakeyhtiö, osuuskunta, luottolaitos, vakuutusyhdistys täyttää):

Tilinpäätös on vahvistettu yhtiökokouksessa / osuuskunnan kokouksessa (pvm): _____

Ilmoittakaa kokouksen päätös voitosta / tappiosta rastittamalla jokin seuraavista vaihtoehdoista ja liittää ilmoitukseen pyydetty asiakirja:

Kokous hyväksyi hallituksen esityksen. Liittää hallituksen esitys ilmoitukseen.

Päätöksen sisältö käy ilmi yhtiökokouksen/ osuuskunnan kokouksen pöytäkirjasta. Liittää pöytäkirja ilmoitukseen.

Yhtiökokouksen / osuuskunnan kokouksen päätös voiton tai tappion käsittelystä on seuraava (pöytäkirjäläitetä ei tarvita, mikäli kirjaatte päätöksen sisällön tähän, esimerkiksi tiedot voiton/tappion kirjaamisesta, mahdollinen päätös voittovarojen käytöstä):

Hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan, vastuunalaisen yhtiömiehen tai vastaavan allekirjoitus

Todistan, että oheiset asiakirjat sisältävät yrityksen vahvistetun tilinpäätöksen liitteineen.

Paikka ja päiväys	Allekirjoitus, nimen selvennys ja asema yrityksessä
-------------------	---

Liittää lomakkeeseen jäljennökset tilinpäätösasiakirjoista (ohje).

Kaupparekisteri

Lähetätkää lomake liitteineen osoitteella:
 Patentti- ja rekisterihallitus, Tilinpäätösasiat,
 PL 1150, 00101 Helsinki.
 Käyntiosoite: Arkadiankatu 6 A, Helsinki

Osa tilinpäätöstiedoista kaupparekisteriin suoraan verottajalta

Verohallinto toimittaa vuonna 2008 päättyneiden tilikausien osalta yhteisöjen veroilmoituslomakkeen 6 B liitteenä olevat tilinpäätösasiakirjat kaupparekisteriin julkistettaviksi. Verohallinto toimittaa kaupparekisteriin julkistettavaksi seuraavat veroilmoituksella tai sen liitteenä annetut tiedot:

- Tuloslaskelma ja tase
- Tieto tilintarkastuksen suorittamisesta
- Tieto tilinpäätöksen vahvistamisesta

Verohallinnosta kaupparekisteriin toimitetaan lisäksi

- Toimintakertomus, mikäli yhtiöllä on laatimisvelvollisuus
- Tilintarkastuskertomus, jos se sisältää tilintarkastuslaissa tarkoitettuja kielteisiä lausuntoja

Tilinpäätökseen kuuluvien lisätietojen toimittaminen

Uuden menettelyn alkupuolella ei Verohallinnon kautta voi ilmoittaa kaupparekisteriin kaikkia tilinpäätöstietoja, jotka esimerkiksi osakeyhtiön on lain mukaan rekisteröitävä. Veroilmoituksen kautta ei voi esim. ilmoittaa tilinpäätöksen liitetietoja, konsernitilinpäätöstä tai yhtiökokouksen päätöstä voiton tai tappion käsittelystä. Verohallinnon kautta kaupparekisteriin välittyy tieto tilintarkastuksen suorittamisesta, itse tilintarkastuskertomus siirtyy sähköisesti kaupparekisteriin vain, jos se sisältää tilintarkastuslaissa tarkoitettuja kielteisiä lausuntoja.

Toimittakaa nämä tilinpäätöksen lisätiedot erikseen Patentti- ja rekisterihallitukselle ilmoittamalla yrityksen ja tilikauden tunnistetiedot vapaamuotoisella liitteellä tai käyttämällä tätä lomaketta.

Yrityksen tiedot Yritys- ja yhteisötunnus	Tilinpäätöksen tilikausi _____ - _____
Yrityksen toiminimi	

<p>Tilinpäätös on vahvistettu yhtiökokouksessa / osuuskunnan kokouksessa (pvm): _____</p> <p>Ilmoittakaa kokouksen päätös voitosta / tappiosta rastittamalla jokin seuraavista vaihtoehdoista ja liittääkö ilmoitukseen pyydetty asiakirja:</p> <p>☐ Kokous hyväksyi hallituksen esityksen. Liittääkö hallituksen esitys ilmoitukseen.</p> <p>☐ Päätöksen sisältö käy ilmi yhtiökokouksen/ osuuskunnan kokouksen pöytäkirjasta. Liittääkö pöytäkirja ilmoitukseen.</p> <p>☐ Yhtiökokouksen / osuuskunnan kokouksen päätös voiton tai tappion käsittelystä on seuraava (pöytäkirjäläitetä ei tarvita, mikäli kirjaatte päätöksen sisällön tähän, esimerkiksi tiedot voiton/tappion kirjaamisesta, mahdollinen päätös voittovarojen käytöstä):</p> <p>Lomakkeen allekirjoitus (Hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan tai vastaavan allekirjoitus) Päiväys ja allekirjoitus</p> <p>Nimenselvennys</p>
--